

www.e-rara.ch

**Demosthenis Oratorum Graeciae principis Opera, quae ad nostram
aetatem pervenerunt, omnia**

Demosthenes

Basileae, [1549]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-93319>

[Demosthenis Oratio Contra Timocratem, Hieronymo Wolfio interprete.]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Peroratio con-
stās enumera-
tione legū po-
tissimum.

Sed ubi de legibus, quas adduximus, pauca disseruero, quorum uos recor-
datos, cautiore fore puto, si isti uos seducere atq; in fraudē illicere studue-
rint, descendam. Prima lex apertē iubet, si quis aliquem occiderit, senatum
iudicare: iste, si quis occiderit, statim scripsit abducere licere. hoc custodite
& memineritis, nihil posse iudicio fieri contrarium magis, quā sine iudi-
cio proscribere aliquem. Non sinit postea secunda lex, etiam damnatum cæ-
dis excarnificari, aut mulctari pecunia: at iste, dū eum abduci permittit, hæc
omnia concessit. Nam in illorum, qui aliquem comprehenderint, manu fu-
turum est, de eo statuere quicquid libitū fuerit. Abducere iubet lex ad Sex-
uīros, idēq; si quis homicidam in interfecti patria deprehenderit. At iste ipsi
accusatori abducēdi potestatem facit in suas ædes, etiam si in aliena terra de-
prehenderit. Sunt iniurię quædā, propter quas aliquē occidendi licentiā lex
dedit: at iste non adiecit, etiā si propter illas aliquis occiderit: sed eū proscri-
bit, quem leges indemnem & infontem dimittūt. Si cui tale quid usu uenit,
ius primum postulare lex iubet: iste contrā, nullum iudiciū nec ipse designa-
uit, neq; a quibus pœnas exigit, petijt: sed statim scripsit, eum abducere lice-
re, quē si quis asseruerit, ē uestigio foederibus excludit. Pignora capere illic
ubi homicida fuerit, nisi ius dare uelint, iubet lex usque ad tres licere. Iste, si
quis reum asserat a uiolenta abductione, uolens ut ante iudicium dedatur,
statim eum foederibus excludit. Non sinit lex aliquam legem, nisi eadem pa-
riter ad omnes pertineat, promulgare: iste ob unū uirum, peculiare decretū
scribit. Non sinit lex decretū lege plus ualere: iste cum tot sint leges, decretū
raturum facit, leges tollit. Hæc cauete, atq; in hoc confesso nolite obliuisci, &
quicquid isti effugiorum quæritabunt, contemnite & repudiate. Iubete po-
tius, ut ostendat, ubi iudicij mentionem fecerit: aut ubi scripserit, si quis cæ-
dis conuictus fuerit, ut de eo pœnæ sumantur. Nam si aut alicubi alibi dā-
natum & conuictum, puniendum esse scripsit, aut ipse iudicandum esse scri-
psit, utrum reus cædem fecerit nec ne? item, iurēne an iniuria occiderit: ni-
hil reliquit. Si uerò criminis duntaxat mentione facta, Si quis occiderit, in-
quiens, præterito hoc, Si cædis conuictus fuerit: item illo, Si occidisse uide-
bitur: nec minus illo, pœnas det homicidij: item, idem de eo supplicium su-
matur, ac si Atheniensem occidisset. si denique omnino iure præterito &
neglecto, abduci licere scripsit: ne decipiāmini, sed haud dubiè teneatis, nul-
lo unquam decreto leges usq; adeò fuisse uiolatas.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS
in Timocratem.

Lex Timocra-
tiana.

Accusationis
ocasio.

Diodorus etiam hic accusator est, & criminatur legem ualde humanam. Quapropter a causa & confes-
sio scriptoris eam conuellere nititur. Est autem lex Timocratis huiusmodi: Si quis Atheniensium ob de-
bitum publicum uinculis damnatus est, aut deinceps damnabitur: ei liceat, aut alteri eius nomine, ubi pro se ua-
des constituerit, a populo comprobatos: se ad certum tempus mulctam bona fide soluturū, uinculis liberari. Sin-
ad dictā diem debitum solutum non fuerit: & is qui per sponsores liberatus fuerat, in uincula conijciatur, &
bona uadium publicentur. Hanc legem criminatur accusator, non ex usu reipublicæ, sed pro Androtione &
Glaucia et Melanopo esse scriptam. Hi enim legati in Cariam missi, et in triremi nauigantes, cum in Naucrati-
tias quosdam, homines mercatores, incidissent, pecunias eis eripuerunt. Naucratitæ Athenas profecti, popu-
lo supplicāt. At populus decernit, eam pecuniam hostilem esse, nec reddi mercatoribus oportere. His ita factis,
Archebius

Archebius, & Lysithides trierarchi & domini eius nauis, qua Androtion cū collegatis uectus fuerat, de pecunia postulantur. Quam cum illos non habere constaret, sed legati se habere faterentur, & aut omnis pecunia numeranda, aut legibus teneri necesse esset, quæ in ærarios latæ sunt: Propterea, inquit, Timocrates, legem hanc ad illos subleuandos tulit. Respondet Timocrates, Androtionem & collegas soluisse pecuniam, atque inde constare, non in illorum gratiam legem hanc esse obrogatam. Sed Diodorus etiam aliud in lege accusat. Nam & latam esse contra leges, & antiquis aduersari legibus ait, & perniciosam esse reipublicæ ostendit.

ALIUD ARGUMENTUM.

Quo tempore bellum erat inter Athenienses & regem Persarum, decretum factum est, * ut hostium nauis prædæ essent, et æstimationes furtorum publicæ fierent. Nam cum Mausolus Cariæ satrapa ultiores insulas uexaret, ij qui lædebantur, quiritari, & Atheniensium opem implorare. Visum igitur est, interim dum bellum parabatur, per legatos Carem esse incusandum. Itaque mittunt Androtionem, & Melanopum, & Glauciam ad principem Mausolum, Artemisiam maritum & fratrem, conquesturos de insularum iniurijs: cum in regis Persarum gratiam, Græcis malefacere. Hi cum in nauem Naucraticam Aegyptijs mercibus oneratam incidissent (uehebant autem legatos Archebius & Lysithides trierarchi) nauem interceptam in Piræum appellerunt. Aegyptij etsi uerba faciunt apud populum, et supplicant, nihilominus tamen decernitur, res illas esse publicas, quod Aegyptij hostes essent. Iubente autem lege, ut qui publica pecunia per integrum annum usus esset, eandem duplam restituere: legati isti quod nouem talenta, & triginta minas, diuenditis ex nauē illa mercibus, redactas, retinuisent, obnoxij ærario & duplo persoluendo fiunt. Quum autem reipublica pecuniæ inopia laboraret, Aristophon unus e magistratibus decretum facit, ut inquisitores deligantur eorum qui ærario deberent, et latere studerent, utque illos deferant. Indicat Euctemon (qui dudum cum Androtione litigarat, nunc cum Timocrate) habere Archebium & Lysithidem ex Aegyp̄tia nauē oneraria talenta nouem & minas triginta. Scripsit autem sic, eo quod aperto Marte cum Androtione conflagere uerebatur: & trierarchorum facta mentione, nihilominus eidem insidiabatur. Re disceptata inter legatos & trierarchos, legati uicti, pecuniam soluere iubentur. Sed quia lege sancitum erat, qui secundo anno deberet, ut in uinculis haberetur, donec soluisset: etiam legati in uincula coniiciendi erant. Eo tempore, cū alter annus inciperet, quo etiam uinciri legatos oportebat, Timocrates talem legem scripsit: Si quis ob debitum publicum uinculis sit damnatus, siue ex lege, siue ex senatusconsulto, aut in posterum damnetur: licere ei tribus uadibus datis, approbatis à populo, se bona fide satisfacturum reipublicæ, exire uinculis. Si uerò non satisfecerit, uel ipse, uel uades: eum qui per sponsores liberatus fuerat, in uinculis habendum, uadium uerò bona publicanda. Hanc legem Diodorus & Euctemon, ut legibus contrariam, ut iniustam, ut perniciosam detulerunt. Cum autem Androtion, Glaucias & Melanopus animaduertent, accusationē hanc sua causa esse factam, nouem talenta & triginta minas numerant: fortasse non numeraturi, nisi accusatores legi intercessissent. sed numerat tamen. Diodorus & Euctemon accusare pergunt, perinde ac si lex propter legatos scripta sit. Etsi enim interiecto tempore numerarint, id factū esse tamen accusatione iam instituta. Quare consilium legislatoris esse culpandum. Nec minus interim legem examinat orator, ut quæ etiam alio modo sit improbanda. Nam & contra quàm leges præscribant esse latam, & alijs legibus aduersari, & per ea quæ iubeat, nocere & iniuriam facere reipublicæ. Quamobrem et orationis argumenta & fundamenta bina sunt: alterum, in gratiam legatorum esse scriptam: alterū, aduersari legibus, & perniciosam & iniustam esse legem. Proinde, tametsi crimen illud propter legatos latæ legis effugere potuisset Timocrates: hoc tamen non effugiet, legem esse improbam. Poterat enim accusare legislatorem Diodorus, eum improbam scripsisse legem, & legibus contrariam: idque satis ei firmamenti fuisset. Nunc etiam legatorum calumniam adsumpsit. Argumentum igitur causæ, propter quam legem tulerit, est in coniectura positum. Quæritur enim, utrum propter legatos lata sit, nec ne? Illud uerò quo leges examinatur, negotiale est. Nam in uniuersum omnis accusatio scripti, negotialem efficit constitutionem. Scripti autem dico, non eius in quo quippiam aliud quæritur, ut in coniectura: neque eius quod refertur ad * artem & facultatē, ut sit in absolutione. Illic enim de rebus factis est iudicium, in negotiali de futuris: ac scriptum tum in lege, tum senatusconsultis contineri debet. Sunt igitur huius orationis capita quatuor. Vnum legitimū, idque bifariam diuiditur, in personam & rem, hoc est, in ipsam legem quomodo contraria sit legibus: alterum, iustum: tertium, utile: quartum, possibile: eam iubere quæ fieri nequeant. Controuersia igitur quæ uenit in iudiciū, in his argumentis consistit. Nam translationem illā contra legatos, in constitutione & digressionē posuit, criminationis causa nimirum. Quia enim lex humanissima uidetur, quod uinculis ciues liberet: propterea opposuit cū alia plura, tum uerò duo hæc: alterum argumentum de legatis, ut ea suspicione ingesta, persuadeat auditori, aduersarium corruptum largitionibus, oratorum & magistratuum rempublicam depeculantium, sordibus & rapacitati consultum uoluisse: alterum, perniciosum, quo ostendit ea lege ciuitatem omnis æris alieni solutione spoliari. Præterea impossibile: etiā si uellemus, fieri tamen haud posset. Tolluntur enim regulæ & instituta ciuitatis. Non autem ignorare debe-

* πλοῖα οὐ-
λα πολεμί-
ων εἶναι καὶ γί-
νεσθαι τὰ
τιμώματα
τῇ κλοπῇ
δημόσια.

Legis crimi-
natio.

* τέχνην.
* ἀντιλέγει.

Capita oratio-
nis.

mus, legale caput perfectissimè tractatū: iustum, et utile, & possibile, inter sese implexa esse: atq; inter ea principem tenere locū utile, quod & iusto & iniusto, & impossibili confirmetur. Nam quicquid iniustum, idem etiam noxium est. Eandem rationem etiam ad locum ab impossibili detorquere studet. Quicquid enim impossibile sit, idem etiam inutile esse dicit. & quoniam Timocrates legis humanitatem subinde inculcat, ea uerò ad iustum meritò referretur: propterea Demosthenes inutili passim utitur, ostendens eam legem, detrimensam, & perniciosam esse reipublicæ.

DEMOSTHENIS ORATIO CON-

TRA TIMOCRATEM, HIERO-

nymo Vuolsio interprete.

Orditur à reprehensione ipsius legis, & consilio legislatoris.

Ræsentis huius discriminis, in quo uersatur, Athenienses, causam, nec ipsum Timocratē arbitror in quenquam alium transferre, quàm in semetipsum. Dum enim rempublicam fraudare pecunia non parua studet: contra omnes leges legem rogauit nec idoneā, nec iustam, Iudices. Quæ quantum alijs rebus incommodatura, & reipublicæ statum labefactura sit, si perferatur: fortassis, ubi ex me singula audieritis, cognoscetis. Vnum uerò quod habeo maximum & expeditissimum, dicere apud uos non dubitabo: uestram sententiam, quam iurati de omnibus fertis, tolli, omniq; autoritate spoliari lege istius: non ut communitati ciuiū quicquam commodet, (nam id quod fieri queat, cum iudicijs, quæ rempublicam cōtinere uidentur, litium æstimationes, quæ quantæ singulis iniurijs debeantur, legibus definitum est, eripiar:) sed ut nonnulli qui iam longo tempore uestris opibus ab-

A periculo suo.

Attentio talis est, apud Iſocratem in oratione de pace.

Talis occupatio est in Archidamo Iſocratis.

Repetit causas inimicitarum ex Androtioniana.

usi sunt, & multa uestra diripuerunt: nec per manifestum ablata peculatum, restituant. Tanto autem procluius est priuatim quosdam colere, quàm uestra iura tueri: ut iste ab illis argentum acceperit, & non prius hanc pro eis legem tulerit: ego uestra causa de mille drachmis periclititer, tantū abest ut à uobis aliquid accipiam. Quanquam autem ferè omnes, qui publicum aliquod negotium administrare instituunt, dicere solent, summo uestro studio, & animaduersione digna esse ea, de quibus ipsi uerba faciant: ego tamen si quis alius unquam hoc exordio conuenienter usus est, id etiam mihi nunc dictu decorum esse puto. Siquidem ad felicitatem reipublicæ & populi libertatem in ulla re alia plus esse uirium & momenti, quàm in legum autoritate: id ego neminem dicturū puto. At uerò nunc de hac ipsa re deliberandū est, utrum cæteras leges, quibus iniuriæ ciuitati factæ ut coherceantur, à nobis scriptæ, abrogandæ sint, atq; isthæc perferenda: an contrà potius ista tollenda, cæteræ suo loco relinquendæ sint. Res igitur qua de uobis nunc iudicandum est, si quis paucissimis complecti uelit, hæc est. Ne quis uerò uestrūm miretur, quamobrem ego tandem, reliquo ætatis tempore (ut mihi quidem persuadeo) moderatè transacto, nunc in iudicijs & accusationibus publicis uerser: apud uos pauca præfari uolo, quæ à re aliena non erunt. Ego, Athenienses, suscepi inimicitias cum homine improbo & odioſo, & dijs inuiso, cui tandem tota quoq; ciuitas inimica facta est: Androtionē dico, tantoq; sum grauioribus ab eo iniurijs affectus quàm Euctemon, ut hic pecuniæ nonnullam iacturam fecerit: ego uerò, si conatus illius aduersus me improbi successum habuissent: non modò fortunis omnibus, sed uita etiam essem spoliatus. imò

nec id

nec id quod commune est omnibus, excedere uita mihi facile fuisset. Nam ea crimina, quæ uir prudens etiam inuitus nominet, contra me commentus, ut qui patrem occidissem, & dica impietatis impacta, mereum fecit. in quo iudicio, quod quintâ suffragiorum partem non tulisset, mille drachmis est damnatus: ego uerò sicuti iustum fuit, in primis ope deorum immortalium, dein de uestro etiam iudicum auxilio, incolumis euasi. Eum igitur, à quo talibus essem insidijs appetitus, hostem mihi irreconciliabilem arbitrabar. Cum uerò uiderem, ab eo cōmuniter totam ciuitatem esse læsam, tum exigendis tributis, tum sacris uasis conficiendis: magnamq; pecuniam partim Minervæ, partim heroum, partim ciuitatis, habere, quam non reddebat: unā cum Euctemone sum eum aggressus, existimans occasionem mihi datam, & reipublicæ defendendæ, & mihi factas iniurias uindicandi. Vellem autem & me uoti fieri compotem, & istum ea luere quæ meruisset. Cum uerò res non amplius controuersa, sed primū à senatu damnata: deinde à populo unus totus dies in his ipsis consumptus esset, prætereaq; duo iudicia, uiri mille & unus numero, sententias dixissent: neque reo iam ullum patēret effugium, quo minus uestram pecuniā uos haberetis: Timocrates iste hæc quæ inter-

Lex Timocratis.

cesserunt omnia, usque adeo neglexit, ut legem eam ferat, qua sacra pecunia deos spoliet, sancta instituta ciuitatis abroget, decreta tum senatus, tum populi, tum iudiciorum euertat, impunitatem denique depeculari ærarium cupientibus proponat. Quæ cum ita sint omnia, hoc unū præsidium reliquum esse uidemus: ut legem accusatā, & uestris sententijs subiectam, refutare conemur. Ab initio igitur rem gestam uobis breuiter exponam, ut iniurias quæ in ista lege insunt, facilius discatis, & assequamini. Decretum fecit apud uos Aristophon, deligendos esse inquisitores. Si quis uerò sciat aliquem, qui aliquid pecuniæ habeat, siue sacræ, siue publicæ ciuitatis: ut illum apud uos deferat. Post hæc retulit Euctemon, habere Archebium & Lysithidem trierachia functos, pecuniā Naucratiticam æstimatione nouem talentorum & triginta minarum: accessit ad senatum, senatusconsultum scriptum est. Deinde conuocata concione, accusator est datus. Euctemon consensu suggestu, cum alia multa dixit, tum apud uos recensuit à triremi, qua Melanopus & Glaucetes, & Androtion legati ad Mausolum uecti sint, captam esse nauem illam: homines, quorum pecunia fuerit, supplicasse: decreuisse uos eam pro hostili habendam. Tum uos admonuit earum legum, quæ uobis lectæ fuerunt, quarum decreto, rebus ad eum modum administratis, pecunia illa publicanda esset. Videbatur æqua dicere uobis omnibus. Confestim surgit Androtion, Glaucetes & Melanopus (considerate an uera dicā) clamitant, indignantur, conuiciantur, absoluunt trierarchos, ipsi apud se habere fatentur, quæri pecuniam postulant. His auditis, ubi tandem isti tumultuari destiterunt, sententiam dixit Euctemon quā fieri potest æquissimam, ut à trierarchis uos exigeretis, & ut eis liceret omnem rem eam in illos qui pecuniam haberent, transferre. Sin dissensionis aliquid oriretur, ut sententia iudicum intercederet, atq; ut uictus, deberet ærario. Accusant decretum, ad uos perlatum (ut in pauca rem conferam) uisum est secundum leges esse factum, & absolutum. Iam fieri quid oportebat: reipublicæ pecunia restituenda erat, &

Narratio.

Lex Timocratis.

Ratio ferendarum legum.

Propositio: leges à Timocrate esse uiolatas.

peculator puniendus, lege uerò nulla prorsus ad hoc quidem negociū erat opus. Haecenus nulla facta uobis est à Timocrate iniuria. Post hæc uerò in se unū recepit & transtulit omnia suprà cōmemorata, ut nihil quo uos læderet, omisisse uideatur. Quod enim illorum artificijs & aucupijs, se conducendum locauit, ministrumq; præbuit: se ipse reū fecit illarū iniuriarū, ut ego uobis manifestè ostendam: sed ante omnia necesse est, uos admonere de temporibus, & eo articulo quo legem tulit. Nam insuper uobis insolēter insultauit, & illulit. Fuit Maius mēsis, quo illi ab Euctemone iudicio superati sunt. Conducto autē isto, ac ne cogitantes quidem uobis satisfacere: nugigerulos quosdam in forū dimiserunt, qui rumorem spargerent: paratos eos esse, simplam pecuniam numerare, duplam uerò non posse. Hæc uerò insidiæ erant cum ludibrio, & machina quædā, ut interim hæc lex, aduertente nemine perferret. idq; ita esse, res ipsa testat. Pecuniæ em, illis tēporibus nec obolū uobis numerarūt, una uerò lege plures iam receptas fecerunt irritas, eaq; legū omniū que unquā apud uos latē sunt, turpissima & iniquissima. Volo sanē, pauca de usitatis legibus præfatus, quibus tales actiones dant: statim de lege quā accuso, dicere. His enim prius auditis, reliqua facilius percipietis. Habetis, Athenienses, receptis & approbatis uestris legibus, accuratè & euidenter descripta omnia quæ facienda sint in legibus posthac constituendis. Ac primū omnium, tempus inscriptum est, quo legem ferri oporteat. Deinde neque sic unicuique quidlibet agere permisit legislator, sed iubet autorem legis eam ante statuas heroū scriptā proponere, ut à uolentibus considerari possit. Deinde uult eandem legem ad omnes pertinere. Postea, contrarias abrogari, deniq; alia, quæ ad institutum nostrum fortasse nihil attinent. Quod si quis horum unum uiolarit, cuius dat accusandi potestatem. Quod si nō omnibus his Timocrates teneret, neq; contra hæc omnia legem rogasset: unū quippiam in eo accusari potuisset. Nunc necesse est, singulis distinctis, seorsim de singulis explicari. Primū igitur, in quo primū deliquit, id dicā: eum contra omnes leges tulisse legē. Deinceps ordine cætera, prout uobis audire unumquodq; uisum fuerit. Cape leges istas, & recita. Constabit enim eum horum nihil fecisse. Attendite, iudices, dum leges recitantur. **IVSSIO LEGVM.** Primo senatus conuentu, die undecimo, postquam uota in populo peracta fuerint à præcone, sciscantur leges, primū de senatorijs rebus, deinde de communibus, deinde de his quæ nouemuiris latæ sunt, mox de reliquis magistratibus. Prima sit autem dijudicatio, cui satis esse uideantur leges senatoriæ, cui non uideantur. Deinde rerum cōmunium eodem modo. Sed legū comprobatio fiat secundū leges receptas. Quod si quæ receptæ leges improbatæ fuerint, senatores, in quorū administratione rogatio facta fuerit, de improbatas legibus postremam trium concionum indicant. Præsides uerò, qui in ea concione præfederint, necessariò respondeāt: primū post sacra de legumlatoribus, quibus conditionibus sedere debeant: & de argento, unde legumlatoribus sit soluendum. Legumlatores autem ex ijs deligant, qui Heliaisticum iusiurandum dederunt. Sin senatores non ad hoc præscriptum concionem habuerint, aut præsides non ad hoc præscriptum responderint: mulctabitur senatorū unusquisq; mille drachmis Mineruæ sacris. At præsidiū unusquisq; quadraginta

quadraginta drachmas debeat Mineruæ sacras. Liceat etiam eos apud sex viros ea actione postulari, qua in ærarium agitur, qui magistratum gesserit. Sexuiri autem delatos introducant in iudicium ex lege, aut ne ascendant in Areopagum, ut qui legum emendationem abrogent. Anteq̃ uerò concio sit indicta, quicunq̃ Atheniensium legem ferre uoluerit: ante statuas heroũ scriptas, eas leges quas fert proponito, ut pro multitudine propositarum legũ, statuatur populus de tempore legumlatoribus cõcedendo. Is uerò qui nouam legẽ fert, in albũ relatã proponat ante statuas heroũ quotidie, donec concio indicat. Deligantur autẽ e municipijs, legib. patrocinatori, quæ apud legumlatores abrogant, quinq̃ uiri ex omnib. Atheniensibus, tertio idus mēsis Iuni. Hæ leges omnes longo iam tempore sunt receptæ, & sæpe sui specimen præbuerunt, se prodesse uobis: neq̃ hæcenus quisquam extitit, qui præclaras eas esse negaret. meritò. Nihil enim crudele, nihil uiolentum, aut libertati cõtrarium imperant: sed contra potius humaniter omnia, & populariter fieri iubent. ac primũ iudiciũ penes uos esse uoluerũt, num roganda sit etiã noua lex, an satis esse ueteres putandum? Deinceps, si decreueritis, esse rogandam, non statim eam ferri iubent, sed in tertiam concionem distulerunt. nec in ea ferri concesserunt, sed considerare iusserunt, quibus conditionibus legumlatores constituere uelitis. Interiecto autẽ tempore, mandarunt legem rogare uolentibus, ut leges exponant ante statuas heroũ, ut quilibet eas consideret, ac si quid inutile uobis perspexerit, indicet, atq̃ per ociũ refutet. Horum, quę tam multa sunt, nihil fecit Timocrates iste. Nec enim legem proposuit, neq̃ copiam fecit, si quis eam lectã uellet, refutandi: neq̃ ullum tempus definitum legibus obseruauit. Sed cum concio, qua leges diiudicatis, tertio idus Iuni celebraret, postridie statim pridie idus legẽ tulit, eamq̃ Saturnalibus: propterea q̃ senatu dimisso, per eos obtinuit, qui uobis insidiant, ut senatusconsulto legumlatores constituerentur per speciem Panathenæorũ. Volo autem uobis ipsum senatusconsultum recitare, quod ratum habitũ est: ut intelligatis, ea omnia per conspirationẽ ab istis esse facta, nihilq̃ fortuitò accidisse. Cape senatusconsultum hoc, & lege eis tu. s. c. Præsidente tribu Pandionia, undẽ cimo senatus consessu & die: Timocrates dixit: ut & sacris operari liceat, & sumptuum copia sit: & si quid ad Panathenæa defuerit, ut suppedietur: ut senatores Pandionia tribus, in crastinũ legumlatores creent: legumlatores autem sint unus & mille numero, e iuratis. Leges autem unã ferat etiam senatus. Nunquid animaduertistis inter legendum senatusconsultum, quã callidẽ autor eius per speciem administrationis, & urgentis festi necessitatis, sublato legitimo tempore, ipse scripserit, perendie leges ferendas esse? Non medijsfidius, non inquã ut aliquid in festo pulcherrimẽ administretur. Neque enim reliquum aut præteritum erat quicquam: sed ut nemine hominum prius animaduertente, aut refragante, ferret & sanciretur istis ea lex, qua de nunc agitur. Id quod hinc perspicitur: sedentibus legumlatorib. de his quæ de administratione & Panathenæis scripta sunt, neq̃ meliorem legem, neq̃ deteriolem quicquã tulit. At quibus de rebus neq̃ decretũ iubebat, & leges uetant, Timocrates iste ociose leges tulit: plus autoritatis habere ratus senatusconsulto q̃ legibus præfinitũ tempus, nihilq̃ metuens, si uobis omnibus

Collaudatio
legum.

Decretum Ti
mocratis.

Lex alieno la
ta tempore.

festum celebrantibus, legeque lata, ne eo tempore uel priuatim, uel publice alij alijs iniurias faciant, uel quicquā decernatur, nisi ad festum pertineat: ipse non unum aliquem ē populo, sed totam ciuitatem lādere uideretur. An uerò ferendum est, eum scientem leges omnes, quas paulo antē audiuiſtis, eſſe ratas: scientem item, eaſdem nō ſinere ullum decretum aliud, tamenſi legitimum fuerit, plus habere autoritatis: ſcribere & ferre uobis legē ex decreto, quod ipſum etiam ſciebat contra leges eſſe factum? An non indignum eſt, cum ipſa ciuitas unicuique noſtrum ſecuritatem praeſtiterit, ne quid inſuaue aut acerbum patere tur, hoc tempore feſto inſtituto: ipſam à Timocrate, ſecuritatem eandem non impetraſſe, ſed maximis in ipſo feſto iniurijs eſſe affectam? Quod enim maius ſcelus admittere priuatus homo poſſit, quā ſi leges publicas, quarum praſidia ciuitatem continent, uiolarit? Eum igitur nihil eorum quae oportuerat & leges iubent, feciſſe, ſuprà dicta intuentes, cognoscere poteſtis. Eum autem non hac modò re peccare, quòd neglecto legibus praefinito tempore, ereptaque uobis prorsus omni de his deliberandi facultate, dum feſtum ageretur, legem tulit: ſed ob illud etiam, quòd eam omnibus receptis legibus contrariā obrogauit: ſtatim euidenter cognoscetis. Age lege mihi primū hanc legem, quae aperte uetat, ne qua contraria lex ſanciat. Sin quis rogarit, accuſari iubet. **LEGE.** Receptarum uerò legum nullam abrogare liceat, niſi apud legumlatores. Tum uerò cuius Athenienſi liceat abrogare, ſi quid aliud in eius locum quod ſuſtulit, tulerit. Praeſides autē, de his legibus ſuffragia ferant, ac primū de uetere, aptā ne uideatur Athenienſi populo, an uerò ſecus? poſt de ea quae rogatur. Vtram uerò legumlatores comprobarint, ea rata habetor. Contrariam uerò ferre legem receptarum legum ulli, nemini liceat. Quòd ſi quis abrogata lege aliqua uetere, aliam ſubſtituerit Athenienſi populo non opportunam, aut ē receptis legibus alicui cōtrariam: eum accuſari liceat ex lege quae in eos lata eſt, qui legem non idoneam tulerint. Audiuiſtis legem. Cum autem noſtra ciuitas multis praecclaris legibus ſit munita: ea eſt huius legis praetantia, ut nulli poſtponenda uideatur. Conſiderate quaeso quaeſo quē iuſtē, quamque populariter lata ſit. Nō ſinit receptis legibus rogare contrariā, niſi uetus fuerit abrogata. quamobrem? Primū, ut uobis iuſtē religioſeque pronunciare liceat. Nam ſi quae duae contrariae leges extiterint, atque alij aduerſarij apud uos contenderint ſiue publicis ſiue priuatis de rebus, & uterque uictoriā ſibi uendicet, lege non eadem prolata: pro utroque ferre ſententiam non utique licet. Quē enim id fieret: neque pro alterutro lata ſentētia, iuriſiurandi religio ſeruatur. Sententiam enim alterutri legi, quae quidē perinde rata eſt atque altera, neceſſe eſt repugnare. Hec igitur legiſlator edixit, tum quia religioni ueſtrae cauere, tum etiam quia uos legum cuſtodiae praeeſſe uoluit. Sciebat enim hoc, alias earū cuſtodias in ſcripta relatas, multis licere modis eludere: patronis quos deligitis, poſſet aliquis perſuadere ut tacerent: proponi iubet igitur, ut praecſciant omnes. Nam fieri fortasſe queat, ut eos qui refragati fuiſſent, latēret aliquid, ſi legem non prius cognitam habuiſſent: alij minus attentē fortasſe legerēt. Sic uerò, quilibet eam accuſare poteſt, id quod & ego nunc feci. Quod ſi quis eum qui hic ſe opponeret, amoueret: uerba data eſſent ciuitati. Quae igitur ſola cuſtodia eſt & iuſta & firma legum? Vos populus. Nec enim uobis, quo minus ſtatuat & probe

Laudatio legis

*Contrariarū
legum incom-
moda.*

*Populus de-
fenſor legum.*

tis me-

eis meliora, id quisquam extorquere queat, neque si quem amouerit & corrupe-
 rit, persuadere, ut deteriore legem anteferat meliori. Propter hæc omnia,
 omnes iniuriarum vias obstruit, repagula obijcit, & aditu eos qui uobis insidiantur,
 prohibet. Hæc omnia Timocrates ita præclare iusteq; constituta sustulit,
 deleuit, quantum in ipso fuit, & legem rogauit, omnibus (ut paucis dicam) le-
 gibus contrariam. neque eam collatam cum alijs ex aduerso legit, nullam abro-
 gauit, non optionem dedit: non quicquam fecit, quod fuisset ex officio facien-
 dum. Eum igitur accusationi esse obnoxium, lege rogata quæ est contraria cæ-
 teris, omnes uos perspexisse arbitror. Ut autem sciatis, quibus legibus uiolatis
 & repudiatis, qualem legem obtruserit iste, legetur uobis primum istius lex,
 deinde reliquæ quibus hæc est contraria. Recita. **LEX.** Pandionia tribu præ-
 sidente, duodecimo senatus die Timocrates retulit: si quis ærarius, siue ex lege,
 siue ex decreto, uinculis est damnatus: ei liceat, aut alij pro eo, constitutis uadi-
 bus à populo comprobatis, se bona fide argentum quo mulctatus est, solutu-
 rum, carcerem egredi. Præsidibus uerò, si quis uades dare uoluerit, necesse sit
 ratos habere. Is uerò qui uades constituerit, si reddiderit ciuitati argentum, à
 uinculis immunis esto, eo nomine quod uades dedit. Sin argentum haud nume-
 rarit, uel ipse uel uades, nono senatus conuentu: is qui per uades liberatus fue-
 rat, uinciatur, uadium uerò bona publicentur. De redemptoribus uerò uecti-
 galium & sponsoribus, & ea colligentibus, illis item qui mercede conducunt
 prædia, eorumque sponsoribus: liceat ciuitati pensiones exigere secundum rece-
 ptas leges. Quod si quis nono senatu mulctatus fuerit: sequentis anni nono se-
 natus aut decimo confesso soluat. Legem audiuitis: hoc uerò ex ea mihi pri-
 mum memineritis, quod ait, si quis ærariorū uinculis est damnatus, aut in po-
 sterum damnabitur. Deinde quod exceptis publicanis & redemptoribus, eo-
 rumque sponsoribus, sua lege uti iubet. Omnino enim est omnibus contraria le-
 gibus, idque ipsis legibus auditis, maxime cognoscetis. Recita. **LEGES.** Dio-
 cles iubet leges ante Euclidem latas in republica, & quæcunque sub Euclide late
 sunt, & in tabulas relatae, ratas esse. Quæ uerò post Euclidem latae sunt, & dein-
 ceps ferentur singulae, nisi si cui adscriptum est tempus quod * debeat geri ma-
 gistratus. Ascribat autem nunc receptis scriba senatus, * intra triginta dies. In po-
 sterum, quicumque scribae fungitur officio, statim ascribat, legem esse ratam
 ab eo die quo lata fuerit. Cum receptæ leges, Athenienses, præclaræ sint, hæc
 modo recitata lex, ueluti distinxit eas & confirmauit. Iubet enim unamquanc-
 ab eo die quo lata fuerit, esse ratam, nisi si cui adscriptum fuerit tempus. * huic
 uerò, scriptum imperare: quomobrem? quia multis legibus adscriptum fue-
 rat: lex hæc rata esto, tum demum ubi huic prætori alius successerit. Is uerò qui
 post eas, legem hanc tulit iam recitatam: non æquum censuit, easdem leges quæ
 iubentur posterius quàm latae sunt, ratae esse, referri ad eum diem à quo latae
 essent: neque prius habendas esse ratas, quàm cuiusque autor postulasset. Huic legi
 considerate quàm contraria sit ea, quam iste tulit. Nam illa iubet legem, siue à
 præfinito tempore, siue ab eo die quo lata fuerit, ratam esse. Iste uerò scripsit, &
 si quis damnatus fuerit: de præteritis loquens, neque id ipsum definiit, adscripto
 prætori à quo: sed fecit, non modo ab isto die quo legem tulit, ratam, sed etiam
 ab eo tempore, antequam nostrum quisquā nasceretur. Nam omne præteritum
 tempus,

* ἄλλος οὐ τι
 να δ' αἰδέσθην.
 * ἡμετέραν
 ἡμετέραν.

* τὰς δὲ αἰ-
 γυλαμένους
 αἰδέσθην.

Collatio cum
 lege Timo-
 cratis.

* ἢ τὰς αἰσ.

Collatio cum
lege Timo-
cratis.Quid fieri o-
portuisset.Ultrò peccan-
ti neganda
uenia.* δὲ τῶν τιμῶν
ἡ δὲ χεῖρ ὁ νόμοςInterpretatio
legis quæ uide-
tur esse acer-
bior.A' minori.
Supplicare.
Imperare.

tempus, quod infinitum est, unà comprehendit. Atqui te oportuit Timocra-
tes, aut istam non sancire, aut illā abolere: & non, ut tuæ libidini satisfaceret, con-
turbare omnia. Lege aliam legem. LEX. Neq; de ignominiosis, pristinam eis
dignitatē restituendam esse, neq; de his qui diuis debent, aut ærario Athenien-
sium, de remittēda mulcta, * aut ordine: nisi prius decreuerint Athenienses sex
millibus nō pauciores, licere id: quibus occultē decernentibus ita fuerit uisum.
Tum uerò demum referre liceat, quatenus senatui populoq; uisum fuerit. Alia
hæc lex est, quæ de ignominiosis & ærarijs referre uetat, aut respondere, de æ-
re alieno condonando, aut ordine, nisi potestas data fuerit, eaq; non pauciorū
quàm sex millium decreto. Iste uerò palām scripsit, etiamsi quis ærarius ad uin-
cula sit damnatus, remitti ei licere, si modò uades dederit: neq; de hisce quic-
quam addidit, quamuis ei potestas dicendi data nō sit. Cum autē lex nec impu-
nitatem adepto licentiam det suo arbitrio quiduis decernēdi, sed ea duntaxat,
quæ senatui populoq; probata fuerint: isti ne hæc quidem iniuria satis fuit, im-
punitate non data, dicere & legem ferre hisce de rebus, sed insuper etiam, nulla
horum apud populum facta mentione, occultē, dimisso senatu, alijs propter
festum ferias celebrantibus, clandestinē legem obtrusit. Atqui oportebat te,
Timocrates, quum legem, quam modò recitauī, scires, si ritē agere uelles, pri-
mū referre ad senatū. Deinde rogare populum: & sic, si omnibus Athenien-
sibus uideretur, scribere & legem ferre de istis, idq; sic tempore legitimo expe-
ctato: ut rebus in hunc modum administratis, etiamsi quis ostendere conare-
tur, eam legem non esse ē republica: saltem non insidiosē egisse uidereris, sed o-
pinionis errore deceptus, impegisse. Nunc, quoniam & clanculum, & subito,
& contra leges, istam legem in cæteras intrusisti potius quàm tulisti: omnem
tibi postulandæ ueniæ causam ademisti. Nam his qui peccant inuiti, ueniā cō-
cedi debet: non his, qui de industria & ex insidijs delinquant. id quod te nunc
facere constat. Sedenim de his mox dicam: iam uerò, sequentem recita legem.
LEX. Si quis supplicarit in senatu, aut apud populū ijs de rebus, propter quas
uel iudiciū, uel senatus, uel populus aliquē damnauit: si ipse ærarius, priusquā
soluerit, supplicarit: actio in eū detur, perinde ac si quis ærarius in Helixā se in-
gerat. Sin quis alius pro ærario intercesserit, priusquā is soluerit, bonacius o-
mnia publicent. Sin præsidium aliquis, * dederit alicui suffragiorū ius, siue ipsi
ærario, siue alicui pro eo deprecanti, priusquam soluerit, ignominiosus esto.
Difficile fuerit, Athenienses, de omnibus legibus, quibus iste contraria decre-
uit, differere. Si tamen de ulla dicere operæ precium est, de hac, quæ modò est
recitata, fuerit in primis. Nam qui legem hanc, Athenienses, tulit, norat huma-
nitatem & clementiam uestram, & propter hanc uidebat in multis rebus uos
ultrò iam aliquando magna damna fecisse. Ne igitur ullā causam relinqueret,
qua respublica læderet: eos qui conuicti legibus, sententia iudicioq; iniuriarū
dānati essent, uestra facilitate frui noluit, arrepta occasione deprecādi, & uobis
in malis supplicandi: sed in uniuersum interdixit, ne uel ipse, uel quisquā alius,
pro talib. uel uerba faceret, uel intercederet: sed ut omnes, iusta quæ sunt, silētio
exquerentur. Si quis igitur uos roget, utris potius obsequi malletis, quacun-
que tandem in re: supplicantibus, an imperantibus: Scio uos, supplicantibus,
responsuros. hoc enim bonitatis est, illud ignauitæ. At leges omnes impe-
rant,

rant quid faciendum sit: * at sordidati & oliuam prætendentes, supplicant. * *οἱ τιθέντες
τὰς ἰκετη-
ρίας, δέοντα.*
Quod si supplicare non licet, legem cum qua mandatum coniunctum est, in-
culcare licebit? Equidem non opinor. Etenim turpe fuerit, quæ nec gratifi-
candi studio condonanda censetis: in his ipsis inuitis nobis, ea sinere confici,
quæ quidam uolunt. Recita legem quæ hæc ordine sequitur. **LEX.** Quibus
de rebus iudicium prius factum, aut rationes relatæ, aut suffragia lata sunt,
siue in iudicio, siue priuatim siue publicè: aut qua de re publicum decretum
intercessit: de his ne actio detur in iudicio, neque nouemuirorum quisquā de-
cernat, neque accusare sinant ea quæ leges interdunt. Timocrates uerò tan-
quam testimonium suarum iniuriarum scriberet, statim initio suæ legis his
contraria tulit. Nam illa non concedit, quibus de rebus semel in iudicio sit la-
ta sententia, de his de nouò referre, aut respondere. Iste uerò scripsit, etiā si quis
aut decreto damnatus fuerit, ut ei populus respondeat, ut & iudicio decreta
tollantur: & ærarius uades det. ac lex quidem uetat, ne uel nouemuirorum
quisquam, præter hæc quicquam decernat: iste uerò scripsit, præsidibus esse
necesse, si quis uades dederit, eum producere. atque adscripsit, quandocumque
quis uoluerit. Aliam legem recita. **LEX.** Iudicia & arbitria, quæcunque le-
gitima ratione facta sunt in libera republica, rata habentur. Negat hoc Timo-
crates, non utique, inquit, illis quidē qui uinculis sunt damnati. Recita. **LEX.**
Quæcunque sub triginta tyrannis acta sunt, aut iudicia facta, siue priuatim, siue
publicè, irrita sunt. Desine. Dicite mihi, quid nam omnes uos immanissi-
mum diceretis? aut quid maximè abominemini? nonne id, ne talis rerum
status ingrueret, qualis sub triginta tyrannis fuit? Ego quidem sic opinor.
Hæc igitur lex, id, ut mihi uidetur, uerita, uetuit acta illorum temporum rata
haberi. At iste quæ libera ciuitate gesta sunt, ea eiusdem iniquitatis condem-
nauit, cuius uos triginta tyrannos: æquè certè irrita facit. At quid dicemus
Athenienses, si legem istam confirmabimus? utrum iudicia, quæ dum ciuitas
à populo regitur, iuratis iudicibus complentur: eadem grassari uiolētia, quæ
sub triginta tyrannis fuit usitata? Est uerò id ferendum? An ritè sancita &
decreta esse? Quamobrem igitur legem, qua illa abrogentur, nos ferre dice-
mus? nisi hoc aliquis dicat, ex infania. Aliud enim dici non potest. Recita ali-
am legem. **LEX.** Neque cuiquam in unius uiri gratiam legem ferre liceat,
nisi eadem ad omnes Athenienses pertinere possit, decreto facto à non pau-
cioribus quàm sex millibus, quibus id uisum fuerit clām decernētibus. Non
admittit legem, nisi eadem ad omnes ciues pertineat, in quo rectè & popula-
riter loquitur. Vt enim reliquarū rerum ciuitatis æquam partem omnibus
tribui uult, sic etiā legum. Propter quos uerò iste legem hanc obtruserit, uos
non minus quàm ego intelligitis: & ut hoc omittā, ipse confessus est, se non
propter omnes legem eandē tulisse: cum ascripserit, lege hac utendum esse:
publicanis & mancipibus & talium rerum sponsoribus exceptis. Quod si
qui sunt quos segregas, non iam eandem legem tulisti omnibus. Atqui nec
illud dicere queas, inter eos qui uinculis damnetur, plurima uel maxima esse
delicta publicanorum: proinde illos ab hac lege solos excludi. Multo enim
profectò magis iniuri sunt, qui publicum aliquod munus perfidè admini-
strant, aut parentes malè tractant, aut pollutis manibus forum ingrediuntur:
D d d quibus

Collatio cum
lege Timo-
cratis.

A Timocrate
iudicū senten-
tias tanquam
acta tyranno-
rum rescindi.

ἐποδίασις.

Timocratis
lex alteri eius
legi contraria.

Puniendum
Timocratem.

Non dandam
ueniam Ti-
mocrati.

quibus omnibus receptæ leges uincula minantur, tua impunitatem largi-
tur. Hic iterum prodis, in quorum gratiam eam tuleris. Nam quia illi nō ob
uestigaliū redemptionē, sed ex peculatu, uel rapina potius pecuniæ debent:
ob id opinor publicani tibi curæ non fuerunt. Possunt præterea multæ &
bonæ leges ostendi, quibus omnibus ista aduersatur. Sed ego fortassis, si de
omnibus disputare uelim, temporis angustijs excludar, quo minus indicem,
legem eam prorsus non esse è republica. Videri autē uobis æquē iniqua de-
bet, si uni duntaxat receptorum legum aduersetur. Faciendum igitur uide-
tur, ut omīssis alijs, ubi ea de lege quā iste ipse prius tulit, differuero, tandē ad
illam accusationis partem accedam, qua ostendam legem istam, si confirme-
tur, magnas clades reipublicæ allaturam. Legem igitur, aliorū legibus con-
trariam obtrusisse, iniquum est, uerūm alium accusatorem postulat. Sed le-
gi ab isto ipso prius latæ, ferre contrariam: id uerō iam ipsum accusatorem
sui facit. Quod ut fieri sciatis, legetur uobis ipsa lex, quam iste tulit, ego uerō
tacebo. Recita. LEX. Timocrates retulit, quicunq; Atheniensium, ex dela-
tione apud senatum, aut nunc in carcere sunt, aut deinceps eō conijcientur,
quorum damnatio à scriba senatus Sexuiris ex delatoria lege tradita non fue-
rit: placeat sexuiris, undecimuiros intra trigessimū diem in iudiciū intro-
ducere, ex quo eos acceperint, nisi publicē aliquid impeditur. Sin minus, cū
primū id fieri poterit, eos uerō accusato, quicunq; Atheniensium uoluerit,
quibus id licet. Quod si conuictus fuerit, Heliæa litem illi æstimet, quid' nam
uel luere uel soluere debere uideatur. Sin multa pecuniaria ei dicta fuerit, in
uinculis teneatur, quoad id soluerit quanti condemnatus est. Auditis, Iudi-
ces? Recita eis hoc ipsum denuō. LEX. Sin multa pecuniaria ei dicta fue-
rit, in uinculis teneatur, quoad soluerit. Desine. Posset ne quisquam duo ma-
gis contraria decernere, quā, damnatos tenendos in uinculis, donec mul-
tā soluerint: & eosdem, datis uadibus, non uinciendos? Sic igitur Timo-
crates accusat Timocratem, non Diodorus, neque quisquā alius nostrūm
in tanta multitudine. At à quibus sordibus & corruptelis uobis alienus uide-
bitur, aut quid lucri causa non subiturus: qui ipse legem suæ contrariam fer-
re non dubitarit, cum leges, etiam aliorum legibus ferre contrarias interdi-
cant? Nam mihi quidem, quæ eius impudentia est, quiduis suscepturus esse
cupidē uidetur. Quemadmodum igitur alios facinorosos, qui scelera faten-
tur, sine iudicio puniri leges iubent: sic etiā iste, quando quidē leges malitiose
rogare & abrogare deprehensus est, nō facta dicēdi potestate, nec eius excu-
sationibus auditis, condemnandus erit. Nam illa altera priore lege falsus est,
se ista cōtraria ferēda, peccare. Ac eū & cōtra has leges, & cōtra supradictas,
ac propē dixerim uniuersas, quibus in hac republica utimur, istam tulisse le-
gem: uobis omnibus perspicuum esse puto. Miror autem quid' nam adhuc
dicturus sit. Neq; enim suam legem reliquis contrariam non esse, ostendere
poterit: nec persuadere, se hominem rerum imperitum, errore & inscitia pec-
casse. Iam olim enim omnes eum uiderūt mercede & scribere, & ferre leges.
Neq; illud etiam habet, ut iniuste factum fateatur, sed ueniā tamen impetra-
re studeat. Nec enim inuitus, nec pro calamitosis, nec pro cognatis & neces-
sarijs suis eum hanc legem tulisse constat: sed uolens in eorum commodum
tulit,

tulit, qui magnis iniurijs uos affecerunt, nullaq; sibi necessitudine cōiunctis, nisi fortè illos se cognatorū habere loco dicet, à quibus mercedem accipiat. Nunc legem eius, nec uobis opportunam esse, neq; cōducibilem, ostendere conabor. Arbitror igitur confitendum esse omnibus, probam legem, et multitudini profuturam, primū simpliciter, & omnibus æquè apertè scriptam esse oportere, ne eam alius aliter interpretetur. Deinde fieri posse oportere ea quæ iubeat. Nam si præclare constituta sit, sed aliquid tamen quod fieri nequeat, proponat: id uoti potius, quàm legis fuerit officium. Præterea oportere nemini delinquenti quicquam dare licentiæ. Nam si quis id esse populare putat, ut lenes sint leges: is id quoq; in eis cōsideret, quibus eas esse tales oporteat. Quod si rectè considerabit, inueniet, eam lenitatem ad reos, nō ad damnatos pertinere. Nam de illis incertum est, an sit alicui calumnia facta per iniuriam: his autem nulla ratio restat, quo minus se improbos esse fateantur. At horum, quæ ego nunc recensui, nihil omnino legem istam complecti palam est, sed ordine contraria omnia. idq; multis argumentis doceri queat, in primis uerò sic, si lex ipsa quam iste tulit, percenseatur. Non em̄ alia eius pars probanda est, alia improbanda: sed tota à prima syllaba usq; ad extremā, uos oppugnat. Cape scripturā hanc, & usq; ad primā partem, recita legem. Nam facillime sic tum ego docebo, tum uos mea dicta assequemini. **LEX.** Pandionia tribu præsidente, primo senatus conuentu, duodecima die præsidū, censuit Aristocles Mirrhynusius, Timocrates sententiam dixit. Tametsi aliquis ærarius siue legibus, siue senatusconsulto damnatus est, aut in posterū damnabitur: ei pro se, aut alij pro eo sponsores cōstituere liceat. Desine. mox em̄ singulatim omnia leges. Hoc omnium ferè iudices, quæ lege continentur, est indignissimū. Arbitror enim cæterorū hominū neminem aliū ausurū, dum legem ferret ad usum ciuiū, conari, ut iudicia prius receptis legib. rata habita, labefactaret. At hoc iste Timocrates impudenter, neq; dissimulāter fecit. cū apertè scripserit, tametsi aliquis ærarius siue legib. siue senatusconsulto uinculis addictus est, siue in posterum addicetur. Ac de futuris quidem, si quid uobis utile suassisset, haud peccasset. At quibus de rebus iudicium statuit, ac controuersiam diffinijt, an non importunissimè agit, qui legem promulget, qua lege res illæ rescindant: id quod perinde est, ac si quis istius hac lege non abrogata, scriberet aliam, in hanc sententiam: Tametsi ærarij aliqui uinculis addicti, uades dederint istius lege: non tamen eis sponsio profit, neque quēquam in posterum liberari sponsione fas esto. Sed neq; hæc quisquam sanæ mentis opinor faceret: & tu illis iudicijs abrogatis, ius uiolasti. Decuisset em̄ eum, si rem iustam esse censuisset, ferre legem de rebus in posterum futuris, & non in unū uelut aceruū coniectis futuris cum præteritis, & incertis cum perspicuis delictis, deinde sententiā eandem scribere de omnib. Quid uerò iniquius, quàm idem ius tribuisse his, qui conuicti sunt se prius læsisse rem publicam: & illis, de quibus obscurum est, an commissuri sint aliquid iudicio dignum? Inde etiam perspicitur, quàm peruersè egerit lege de præteritis ferenda, si consideretur, quid tandem sit quo lex à paucorum dominatu distinguitur: item, quid nam sit, cur hi qui legibus parère uolunt, modesti & boni ciues perhibeantur: qui oligarchijs, effœminati & serui? Reipsa con-

Legem Timocratis non esse republicā.

Lex debet esse perspicua, facilis, seuerā.

I Lex Timocratis rescindit res iudicatas.

II Cōfundit præterita cum futuris.

III Oligarchia quam de mocratiæ congruentior.

perietur, expeditissimum hoc esse responsum, quod in oligarchijs unusquisque tum acta rescindendi, tum de futuris pro sua libidine statuendi habeat auctoritatem. At leges de futuris enunciant, quid faciendum sit, ita latae, ut populo simul etiam persuasum sit, profuturas esse eas his, qui eis uti uelint. Timocrates uero cum in libera ciuitate leges ferret, oligarchiae iniquitatem in suam legem transtulit, de quibus praeteritis rebus plus sibi iuris arrogauit, quam iudices habuerint qui condemnarunt. Neque in hoc solo insolenter sese gessit, sed scripsit etiam, si quis in posterum quoque uinculis addicatur, licere ei datis uadibus, se bona fide reipublicae satisfacturum, carcere liberari. Atqui, si uinciri graue putabat, nemini sic aestimare litem debuit, ut uinculis liberaretur, qui uobis uades dedisset, nisi prius hoc distinxisset: Si uos eum uinculis damnaassetis, & damnatus tamen non hostili in uos odio esset: tum demum sponsione liberandus fuit. Nunc, ueluti ostentaret, tametsi uobis uisum fuerit aliquem uinciri, eum se dimissurum: in hunc modum legem tulit. Num igitur talis lex est reipublica esse uidetur, quae plus auctoritatis sibi uendicat, quam iudicium? & iuratorum cognitiones soluere iniuratos iubet? Ego quidem non opinor. At istius lex horum utrumque complectitur. Proinde si uobis singulis reipublica & libertas curae est, & suam sententiam, quam iuratus dixerit, ratam esse oportere putat: abroganda huiusmodi lex, non perferenda nunc fuerit. Neque uero satis habuit iudicis auctoritatem aestimandarum litium eripuisse: sed quae iura ipse in lege descripsit, & aeriis imposuit: ne haec ipsa quidem simpliciter aut citra fraudem scripsisse deprehendit: sed ut is qui uos quod egregie decipere, & circumscribere studeat. Considerate quomodo scripserit: Timocrates retulit, inquit, Tametsi aliquis aeriarius, uel lege uel senatusconsulto sit uinculis damnatus, aut in posterum damnetur: ei liceat ipsi, aut alteri pro ipso, uades a populo comprobatos constituere: se bona fide soluturum. cogitate quomodo a iudicio & a damnatione fontem suffuratus, ad populum transilierit, atque extorserit, quo minus undecimuiris tradatur? Quis magistratus aeriarium tradet? Quis ex undecimuiris recipiet, cum lex ista iubeat, apud populum constituere sponsores: & fieri nequeat, ut uno eodemque die & concio & iudicium habeatur: & nusquam iste iubeat custodiri reum, donec sponsores constituerit? At quam de causa perspicue grauatus est ascribere: magistratus condemnatum interim custodiat, dum uades constituerit? An uero iustum non est? Satis scio, uos omnes confessuros. Num alicui legi aduersatur? non, quin potius cum legibus consentit. Quid tandem fuit? nihil aliud inuenietis, nisi quod hoc spectauit, non ut multae a uobis inflictae soluerentur, sed ut a uobis damnati, poenas non darent. Deinde quomodo scripsit, postea constituendos esse sponsores: se bona fide soluturum aes alienum quod debuerit. Hic iterum sacrae pecuniae decuplum publice, quae legibus dupla solui iubetur, dimidiam partem sustulit. Id quomodo facit? pro AESTIMATIONE posuit ARGENTVM: pro eo QVOD ACCEDIT, QVANTVM DEBIT. Quid uero interest? Siquidem scripsisset, constituendos sponsores, se bona fide litis aestimationem, quanti ea esset, cum accessionibus uelle soluere: una comprehendisset leges, quibus alia debita decupla, alia dupla sunt. Hinc igitur necesse fuisse debitoribus, tum id quod esset scriptum, soluere, tum & legibus adiectas multas numerare. Nunc, cum

IIII Iudicij
auctoritate la-
befactat.

τίμημα.
ἀργύριον.
τὸ γιγνόμενον.
δὲ φλεν.

V Multas o-
mnino tollit.

talem

talem uadium constitutionem decernat, qua promittat ærarius, se argentum quod debuerit, bona fide soluturum: ex accusatione & scriptis, quibus unusquisque in iudicium pertractus est, solutionem fieri iubet. In quibus omnibus id argentum, quod quisque debuit, simplum est perscriptum. Deinde tanta re, transpositione uerborum, sublata, adscripsit, necesse esse ut præfides comprobent, si quis uades dare uelit: contra omnes leges existimans cōseruandum esse fontem, & apud uos damnatum. Nam quum ei uadium cōstitutionē quolibet tēpore liberā fecerit, facultatem dedit, ne quid unquam soluat, neque tamen uinciat. Quis enim non inueniet uiles homines, quos, ubi uos improbaueritis, liberet? Nam si quis eum, ut qui uades nō dederit, in uincula postulabit: se & dare, & daturum dicet, & istius legem proferet, quæ, cum ipse uelit, constituere uades iubeat, interim custodiri: & si uos uades improbetis, in uinculis esse, non iubeat. Sic ista lex re uera quoddam præsentissimum remediū est hominibus iniuriarum studio. Ei uerò qui uades constituit, si reddiderit ciuitati argentum, propter quod uades dedit, abire, inquit, liceat uinculis. rursus hic à malitia sua nō discessit, de qua paulo antè dixi: nec sui oblitus est, neque scripsit æstimationem litis cum accessione, sed ubi reddiderit argentum quod debuerat, ut uinculis liberet. Sin argentum non numerarit, uel ipse, uel uades, nono senatus cōuentu: ut is qui spon-

Clausula legis dolosa.

sione liberatus est, in uincula cōijciat, uadium bona publicentur. In hoc extremo capite, ipse sese iniuriarum manifestè damnat. Non enim in uniuersum, quasi id turpe aut nefas existimarit, ullum ciuem uinciri uetuit: sed eam occasionē, qua fontem coram cōprehendere licebat, suffuratus, nomen supplicij sumendi uobis affectis iniuria, reliquit, rem ipsam sustulit: & his qui uestram pecuniam uident, impunitate proposita, tantum non adscripsit, licere illi diem dicere iudicibus, qui uinculis addixerint. Cum autem multa & intolerabilia sint, quæ

Constitutio uadium.

legi inseruit, id quod maximam indignationem meretur, iam uobis dicam. Nam quæ per totam legem dicit, ad eum pertinent omnia qui uades constituerit. Ei uerò qui non constituerit neque meliores, neque deteriores, ac denique nullam uestri rationem habuerit: nullam neque pœnā, neque ultionem adscripsit, sed tantam dedit impunitatem, quanta maxima dari potest. Nam & tempus uades constituenti diffiniuit, nonum senatus cōuentum. idque inde potest intelligi: adscripsit, publicanda esse bona uadium, si quis non soluerit. Eius uerò qui uades non dedit, nulli utique uades esse possunt. ac præsidibus à uobis sorte delectis ad iudicandum, necessitatem imposuit, si quis dederit recipiendi: rempub. lædentib. nullā adscripsit necessitatē, sed tanquam bene meritis optionem dedit, utrum dare pœnas debeāt, nec ne. Quæ nā igitur lex ista minus utilis, aut improbius excogitari queat: quæ primum de his qui antehac in iudiciū adducti fuerant, contraria uestris sententijs imperat. Deinde, quum ipsi qui in iudicium adducendi sunt, litem æstimare iubeat iuratos iudices: æstimationes facit irritas. præterea ærarijs aditum ad magistratus relinquit, ea quæ oportuisset, non soluentibus: Eò denique uos redigit, ut frustra iurare, æstimare, iudicare, irasci, omnia facere, uos ostendat: Equidem existimo Critiam, qui fuit unus e triginta tyrannis, si quam ferre legem uellet, non aliam fuisse laturum. Iam totam confundi rempublicam, & omnia negocia destrui lege ista, & multa ornamenta nostræ ciuitatis aboleri: id quoque uos facile puto cognituros. Ne-

VI Lege Timocratis tota confundi rempublicam.

Ddd 3 que enim

que enim ignoratis, nostram urbem expeditionibus sæpe seruari tum nauibus, tum pedestribus: & uos multa memorabilia gessisse iam, alijs conseruandis, alijs puniendis, alijs reconciliandis. Hæc uerò quo pacto administranda sunt? per senatusconsulta & leges, ut alijs tributa pendere, alijs triremes instruere, alijs nauigare, alijs singula quæ opus sunt, præstare iubeantur. Quæ uti fiant, & in iudicijs frequentes adestis, & ad uincula damnatis ordinis perturbatores. Cōsiderate uerò præstantis istius uiri legem, quāto pere impediatur hæc, & corrumpatur. Scriptum est in eius lege, tametsi ærarius aliquis uinculis sit damnatus, aut etiam in posterum damnetur, ei licere, constitutis uadibus, se bona fide nono senatus cōuentu, argentum soluturum, exire uinculis. Vnde igitur commeatus suppetet? quo modo mittetur exercitus? quo pacto pecuniam exigemus, si unusquisque debitor uades dabit ex istius lege, officiū nemo fecerit? Nunquid dicemus Græcis: Timocratis lex est apud nos. proinde nonum senatus cōuentū expectatote, tum demum egrediemur? hoc enim reliquum est. Quod si nostra ciuitas erit defendenda, num putatis hostes, improborum ciuium tergiuersationes & elusiones improbas expectaturos? si leges, quæ ipsam urbem impediunt, tuleritis, & rationi utilitatis repugnantes: nūquid officio ulla ex parte fungemini? Atqui præclare nobiscum agi putandum, si, cum omnia fuerint in officio, nec ulla talis lex interturbet, hostes superemus, & tum celeritatem, tum occasiones belli non deferamus unquam, sed pleno gradu consequamur. Quod si eam legem tulisse constat, qua tales res abolentur, quæ nostræ ciuitatis splendorem & maiestatem ubique auxerunt: an non quouis supplicio iure afficereris? Insuper, Athenienses, uestigalia tollit, tum sacra tum publica: quod quomodo fiat, ego dicam. Est uobis rata lex, & præclara, ut si qua alia, ut qui tam sacram, quàm publicam pecuniā tenent, eam in curia numerent. Sin minus, ut eam senatus exigat ijs legibus, quæ in publicanos latæ sunt. Per eam autem legem cōmunia administrant. Nam quæ in conciones, in sacrificia, in equites, aliasque res infumunt: huius legis omnia beneficio cōparant, & suppedidant. Cum enim uestigaliū redditus, sumptibus urbis haud sufficiant: * adiectiones quas uocamus, huius legis metu numerant. Quis poterit igitur fieri, quin totius ciuitatis status labefactetur, cum & uestigaliū redditus non sufficient sumptibus, multaque non explebunt: et ne hos ipsos quidē, nisi sub anni exitū, exigere licebit? & eos qui adiectiones non soluerint, neque senatus neque iudicum autoritas uinciet: quin ipsi sponsores constituent usque ad nonum senatus cōuentum? at octo prioribus quid agemus? Age dic Timocrates: non conueniemus & consultabimus, si quid erit opus? Sin minus, num libertatem reipublicæ retinebimus? Non iudicia de criminibus, tum publicis, tum priuatis pronunciabunt: qui porro portus, quod confugium patebit, his quibus iniuriæ fiunt? Non conueniet senatus, neque sancita legibus administrabit: & quid erit reliquū nobis aliud, nisi ut seruitute opprimamur? At hercule hæc omnia faciemus gratis? Quid uerò iniquius, quā tu mercede conductus, legem istam tuleris, quæ senatum, quàm populum, quæ iudicia sua mercede fraudari? Nam tuæ legi, Timocrates, adscribendum fuit, id quod in publicanis & sponsores fecisti: exigenda esse debita receptis legibus. Quod si contra quospiam alia quapiam lege aut decreto

τῆς ἱερᾶς καὶ
τῆς δοῖας διοί-
κησης ἀνά-
γκης.

* προσαί-
ματα.

Mercenarius
legislator.

Clausula ascri-
benda legi, ο-
μίσσα.

decreto sancitum est, licere ab eis ea quæ debent exigì eodem modo, quo à publicanis: etiã ab ijs legibus receptis, ea esse exigenda. Nunc leges de publicanis undequaq; fugitas: & quia decreto Euctemonis statutum est, ut ab ærarijs, debita ijs legibus reposcantur: propter hoc id caput non adscripsit. Ea machinatione, supplicium in eos constitutum, qui pecuniam publicam detinent, sustulit: & quia aliud non adscripsit, tollit uniuersa, populum, equites, senatum, sacra, profana. Pro quibus conatibus, si uos, Athenienses, sapietis, punitus, meritoq; supplicio affectus, exemplum alijs erit, ne leges huiusmodi rogent. Neque uerò iudicijs tantum irrogandæ multæ potestatem eripit, sed rempublicam depeculantibus licentiam dat: expeditiones pro reipublicæ salute suscipiendas, corrumpit: uectigalia destruit: maleficis & parricidis, militiæq; desertoribus patrocinantem legem tulit: cum supplicia ueteribus, & nunc ratis legibus indicta tollat. Iubent leges, quas Solon tulit, nulla re similis isti legumlator: Si quis de peculatu conuictus, capitis tamen damnatus non fuerit, eum uinculis addici: si quis conuictus malæ parentum tractationis, in forum sese ingesserit, in carcerem conijci: si quis militiæ desertor, idem sibi iuris arroget quod hi ciues habent, quorum saluum caput est, eum quoq; uinciri: Timocrates his omnibus impunitatem proposuit, constitutione uadium carcerem demolitus. Proinde, mea quidem sententia (tamen si enim dictum fortasse uidebitur insolentius, tamen eloquar, & non dissimulabo) uel ob hoc capite multandus fuerit, ut apud inferos, impijs legem istam ferat: nos uiuentes sanctis & iustis his in posterum uti patiat. Recita istas leges. **LEGES** de furto, mala tractatione parentum, deserta militiæ. Quicquid aliquis amiserit, si id cæperit, fur dupli damnetur: sin minus, decupli, unà cum adiutoribus. Vnoq; pede stringatur compede quinq; dies, totidemq; noctes, si Helixæa id censuerit: censere uerò liceat unicuiq; dum de litis æstimatione agit. Quod si quis abductus fuerit, conuictus uel malæ tractationis parentum, uel desertæ militiæ, uel contra legum interdictum eò fuerit ingressus, quod ei nefas est: undecimuii eum uinciunt, & in Helixæam introducunt. Accuset autem ex his quibus id licet, quicunq; uoluerit. Damnatus si sit, æstimet Helixæa, quid eum luere oporteat, aut soluere. Quod si pecuniaria multa ei dicta fuerit, in uinculis teneatur, dum soluerit. Similis igitur Soloni, Athenienses, legislator est Timocrates: Ille probiores facit, tum eos qui sunt improbi, tum qui futuri sunt: iste etiam ijs qui iam se malè gesserunt, uiam ostendit ne poenas dent: & ijs qui nunc sunt improbi, spem impunitatis proponit: & ijs qui futuri sunt. Ita omnes omnium temporum sceleratos fouet, atq; id agit, ut sint incolumes, & ab omnibus incommodis uindicentur. Enim uero quas tu poenas satis graues dares, aut quæ ferres, ut ea ferres quæ meruisti: qui (omitto cætera) etiã præsidia senectutis tollis: leges inquam, quibus coguntur liberi & parentes uiuos alere, & defunctis iusta persoluere. An uerò te quisquā sceleratior inter mortales omnes existimari queat, qui, o nefarium caput, pluris facere non dubites fures, facinorosos & desertores, quàm patriam, & propter istam sententiam hominum leges ferre perniciosas: Ostendam autem præstitisse me iam ea, quæ orationis initio facturum esse sum pollicitus. Professus enim sum, me ostensurum, istum per omnia teneri accusatione: primum quod contra leges legem

Congeries in
comodorum.

Collatio legum
Solonis.

Amplificatio,
Timocrates
lemurum legis-
lator.

Redit ad colla-
tionem legum.

Ab effectu
seu consequen-
tiis.

Cōclusio per
enumerationē
partium.

Concitatio iudices in Timocratem.

Amplificatio criminis, à causa legis propter Androtionem lata.

Collatio Solonianæ legis.

legem tulerit. deinde quod reliquis legibus contraria scripseri. tertio, quod talia, quibus respublica læderetur. Audiuiſtis autem legem, quid eum facere iubeat qui nouam legem roget: rursus uos docui, horum nihil prorsus istum præstitisse. Quin illas etiam leges audiuiſtis, quibus ab isto rogata lex, aduersatur: & hæc, priusquam illas abrogasset, eum tulisse scitis: non etiam esse eam republica, audiuiſtis. iam primū enim ea de re uerba facere destiti. Proinde palam, nullis rebus exceptis, iniurius est: neque quicquā est in quo uestri rationem habuisse, aut uerecundari uideatur. Ac, mea quidem opinione, si quid præterea fuisset interdictū legibus, id quoque facturum fuit. Vnde cum igitur apparet, eum hæc insidiosè scripsisse, & re deliberata, non opinionis errore deliquisse: inde uerò potissimum, quod tota lex usque ad extremam syllabam talis est. Nam nec uel in uitis quicquam rectè statuit, aut quod uobis profuturum esset. An non igitur odio prosequendus est, & puniendus is, qui læsi populi nullam rationem habuit, sed leges pro ijs tulit, qui & olim fecerunt, & posthac facturi sunt iniurias. Demiror autem, Iudices, eius impudentiam, qui cum Androtionis in magistratu collega esset, eadem hac clementia non sit usus erga uestram populum, qui iam ita exhaustus erat exactionibus, ut plura pendere non posset: postquam uerò Androtionem oportuit ea restituere, quibus iam olim rempublicam depeculatus fuit, & sacra & profana pecunia surrepta: tum uerò demum tulisse legem, ut multa dupli publicæ, decupli sacræ pecuniæ uos defraudaret: itaque cum uestram multitudinem tractarit, mox haud dubie dicet, se legem istam populi gratia tulisse. Mihi quidem quouis supplicio dignus uidetur, quicumque oportere putat, siue quis ædilis, siue præfectus urbis, siue iudex creatus legibus. peculatus in referendis rationibus sit conuictus, homo pauper & rudis, et multarum rerum imperitus, sortitoque magistratu functus, eum decupli damnari, cum nemo ullam legem ferat quæ talibus opituletur. Si qui uerò legati delecti à populo, homines copiosi, magnam pecuniam surripuerunt, aliam sacram, aliam publicam, eamque longo tempore detinuerunt: his demum expediri remedia summo artificio concinnata, ut ne quid uel legibus, uel decretis constitutum, patiantur. Atqui Solon, cui nec ipse Timocrates, se ferendarum legum scientia conferendum esse censeat, nusquam id egit, ut eius generis homines impunè & securè grassari possent: sed in hoc potius intentus fuit, uel ut non delinquerent, uel ut delictorum poenas darent, legemque tulit. Recita legem. LEX. Si quis interdum supra quinquaginta drachmas furatus fuerit, abduci liceat ad undecimuiros. Si quis uerò noctu quodcumque tandem surripuerit, eum & occidere, & inter persequendum uulnerare, & ad undecimuiros, si cui lubet, abducere fas esto. Conuicto autem eorum facinorum, propter quæ in uincula licet abripi, non liceat datis uadibus satisfacere pro furtis, sed mors poena esto. Ac si quis e Lyceo, aut ex Academia, aut Cynosarge uestem, aut lagunculam, aut quicquam aliud minimi precij, aut aliquod uasculum e gymnasijs aut portubus surripuerit, supra decem drachmas, etiam his morte poenas esse luendas constituit. Si quis uerò priuato iudicio furti conuictus fuerit, ei licere duplum soluere æstimatæ litis: penes uerò iudices esse, furem propter argentum ad quinque dierum totidemque noctium uincula damnare, ut omnes eum uinctum esse uideant. Etiam has leges paulo prius audiuiſtis. Censuit enim flagitiosum hominem,

minem, non tantum rapinis restitutus, esse liberatum (quía magnum furum prouentum eo quidem pacto fore censuit, si celato furto fruerentur, deprehenso tantundem duntaxat soluerēt, quantum sustulissent) sed cū duplum oportere soluere, tum in uinculis habitum, supra multam hanc, quod uitæ reliquum fuerit, exigere cum infamia. Non ita Timocrates: sed hoc effecit, ut simpla soluantur, quæ dupla solui cōueniebat, neq; ad hæc ulla pœna adijciatur. Neque satis habuit tam iniustum facere decretum pro ijs qui peccaturi essent, nisi etiam ob delicta iam multatos, pœnis exemisset. Ego uerò credideram legislatoris id esse officium, ut de futuris rebus quæ fieri oporteret, & qualia singula esse, & quibus pœnis iniurias singulas coherceri deceret, his demum de rebus cōstitueret. Hoc enim est leges ferre, quæ pari æquitate omnes ciues comprehendant. At de præteritis scribere, id uerò non est ferre leges, sed fouere nocentes. Considerate uerò in hæc intuentes, quàm æquā dicam. Nam si Euctemon uiolatarum legum damnatus esset, non tulisset legem istam Timocratis, neq; hac lege fuisset opus reipublicæ: sed satis ipsi habuissent peculatu suo frui, quicquid tandem de alijs fieret. Nunc, cum sit absolutus, uestram sententiam & iudicij suffragium, reliquasq; leges sine autoritate esse oportere, censent: suā & suæ legis autoritatē esse oportere magnā. Itaq; Timocratis leges quas pro firmis & ratis habemus, omnem suā auctoritatem in hosce conferūt, illisq; potestatem dant, ut re audita, quale facinus iudicarint, tali erga fontem etiam ira cōmoueantur: si magnum, magna: si paruum, parua. Nam cum in eo res est, quid sit uel luendum, uel soluendū: æstimatio multæ penes hos est. Tu uerò pœnas corporū sustulisti, uinculis remissis. Quibus uerò id: sacrilegis, parricidis, homicidis, emansoribus, ordinum desertorib. hos enim omnes ista lege tueris. Enimuero quisquis leges ferens in libera ciuitate, neq; sacrorū, neq; populi rationem habet, sed earū, quas dixi modò rerū: an non ultimum suppliciū probè cōmeruit? Nec enim hoc dicet scilicet, quin & oporteat, & leges iubeant huius generis homines grauissimis pœnis coherceri: aut eos quibus ista lex patrocinetur, nō esse & fures, & sacrilegos, qui sacra, tum decimas Mīneruæ, tum reliquorum deorum quinquagesimas diripuerunt: eaq; non reddunt, sed ipsi detinent: & publica quæ ad uos pertinebāt, suffurati sunt. Tanto autem grauius est eorum sacrilegium, quàm aliorū, ut quod factum oportuit, eam pecuniam prorsus in arcem nō retulerint. Quare (Iouem Olympiū testor) Iudices, non fortuito Androtioni petulantia istam, & insolentiam esse obortam, existimo, sed iradeæ inflictam, ut quemadmodum hi qui donaria uictoriæ causa consecrata, conciderunt, ipsi suis manibus perierunt: sic & isti collusionibus suis, & iudicij, quorum ipsi moderatores sunt, perirent: & aut duplum pecuniæ soluerent secundum leges, aut in neruum irent. Exponam autem uobis, quid interim dum hæc dico, in mentē mihi uenerit de lege ab isto lata, absurdum certe atq; mirificissimum. Nam iste, Iudices, uectigaliū redemptoribus pœnas, secundum priores leges, si pecuniam non soluerent, scripsit esse infligendas: quibus & uincula, & dupli solutio continentur, in eos homines constituta, quibus ob acceptum in emptione damnum, non uolentes fraudaturi erant rempublicam. Eos uerò qui & ærarium depeculant, & deam sacrilegijs com-

Legislatoris
munus.

Iterum inculcat, Androtioni seruire legē Timocratis, et maleficis.

Androtion diuinitus punitus.

δίκημα.

E e pilant,

*Insectatio ora-
torum.*

Androtion.

Melanopus.

Glaucetes.

pilant, uinculis liberauit. Quod si istos minus tibi uideri dices iniurios, necesse erit, ut insanire te confitearis. Sin maiora, qualia sunt, istorum facinora, & tamen istis parcis, illos urges: quā negabis te totum negocium istis uendisse? operæ precium porro est, ut & hoc dicam, quantum uos magnitudine animorum oratores superetis. Vos etenim acerba supplicia in plebem constituta, ut siue quis bina stipendia mereat, siue relatus in ærarios cōcioni, aut confessui iudicum inter sit, siue quippiam aliud agat legibus interdictū: non prohibetis. idq̃ cum sciatis coactum inopia facturum, si quis facturum sit tale quippiam, neq̃ tales leges fertis, ut eis delinquere liceat: imò contrā potius, ut ne liceat. Isti uerò in eo sunt, ut flagitiosissimi homines, grauissimisque constricti sceleribus, impune abeant: ac postea uos derident suis orationibus, dum sese pro bonis & præstantibus uiris uenditant, improborum & ingratorum seruulorū imitantes ingenia. Nam & illi, Iudices, cōsecuti libertatem, non ob manumissionem gratiam dominis habent, sed eos omnium infensissimè oderunt, ut puta seruitutis suæ conscios. Sic etiam isti oratores, non contenti se ex administratione reipublicæ paupertate emerfos, & factos esse diuites: insultant etiā multitudini, quia unusquisq̃ è populo conscius est, quibus isti studiis in paupertate & adolescentia ætatem exegerint. At uerò turpe fuisset scilicet, Androtionem esse uinctum, aut Glaucetem, aut Melanopum? Non mediufidius, Iudices, sed rempublicam iniurijs & contumelijs affectam, cum suo, tum deæ nomine non sumere pœnas, id uerò multo est turpius. Nam Androtioni quidem nōne patrium est, esse in uinculis? At sciatis ipsi patrem eius multa quinquennia in carcere uersatū, effugisse tandem, non esse dimissum. Nunquid ob primæ ætatis studia? Verum ob ista nō minus eum uinciri decet, quā propter peculatum. Nunquid ideo quòd in forum erumpebat sibi interdictū, & ex eo moderatæ uitæ homines ipse in carcerem abripiebat? sed facinus fortasse fuisset, si Melanopus nunc in uincula coniiciendus esset? At de ipsius patre mali nihil dicam, quamuis eius furta satis materiæ suppeditarēt: sed is per me talis esto sanè, qualis à Timocrate prædicari queat. Si uerò probi patris filius, improbus ipse extitit, & prodicionis damnatus, tria talēta pependit: & eum collegæ iudices peculatus reum peregerunt, & decuplum ipse soluit, & legationem Ægyptiacā mala fide obiit, & suos fratres iniurijs affecit: nōne tanto magis eum uinciri oportuit, boni patris sobolem tam degenerem? Ego quidē opinor: si re uera uir bonus esset Laches, & bonus ciuis, illū, qui quidem sit talis, & tanto ipsum dedecore afficiat, ab eo ipso fuisse in uincula coniiciendum. Et hūc sanè missum faciamus, Glaucetemq̃ spectemus. Non uerò hic is est, qui hinc Deceleam transfugit, atque inde progressus incursione facta, uos omni latrocinij genere est depre-datus? Atqui hæc quæ dico, nostis omnes. Quicquid autem à uestris uxoribus & liberis eripuit, quicquid aliunde nactus est, horum omnium illic præfecto Laconico decimas bona fide annumerauit. Deam tamen nostram, decreto ei à uobis legationis honore, decimis hostilibus defraudauit: Quæsturam arcis adeptus, nostræ ciuitatis præmia & monimenta fortitudinis, quæ de Barbaris cæperat, ex arce surripuit: uidelicet sellam argenteis pedibus, & Acinacē Mardonij qui Daricos trecentos ualet. Et hæc ita sunt peruulgata, ut nemo

ut nemo hominum ignoret. Ad alia ueniamus. Nonne est omnium hominum uiolentissimus? Parcendum igitur illorū cuiquam est, ut propter istos uel decimæ negligantur, uel duplex solutio publicæ pecuniæ: an iste potius talium defensor puniendus? Ecquid uerò prohibet, quo minus omnes improbi sint, ubi tam lucrosa fuerit improbitas? Nihil, mea quidē opinione. Ne igitur ipsi doceatis, sed puniatis: neque sinite, ut indignentur, se ob rapinas opum uestrarum in uincula conijci, sed legibus eos subiicite. Neque enim peregrinitatis damnati, indignantur se in hoc esse domicilio, dum falsi testimonij causa agat, sed manent: neque putant, uadibus datis esse obambulandū. Visum enim est ciuitati, fidem eis non esse habendam: neque committendum, ut per speciem uadium constitutionis impune elaberentur: sed ut ibi manerent, ubi ex alijs quoque ciuibz multi. Nam et ob pecunias multi iam uincti sunt, & propter iudicia: & tamen id non recusarunt. In suaue quidem fortassis est nominatim meminisse de aliquibus: sed idem necessarium tamē, illos cum istis comparare. Eos autem qui ante prætorem Euclidem fuerunt, omitto, & illos omnino ueteres. Qui quanquam, suis quique temporibus, præclarissime sese gessisse antea acta ætate uiderentur: tamen ob admissa deinde facinora, uehementem populi iracundiam sunt experti. Non enim eos ciuitas ad tempus duntaxat oportere iustos esse putabat, deinde uerò peculatores: sed in administranda republica iustitiæ perpetuo obseruantes. Nam alioquin eius generis homo non natura probus extitisse, sed insidiosè id egisse uideatur, ut fidem sibi præstruerit, quò postea maiore lucro iniquus esset. Sed post Euclidem prætorem, Iudices, primum Thrasymbulum Colyttensem omnes meministis bis in uincula coniectum, & utrumque id iudicium apud populum esse factum, quanquam is & unus est Piræo & Phyle, ac uindex libertatis extitisset. Deinde Philepsium Lamprensem. Mox Argyrum Colyttensem, uirum humanum & popularem, plebisque commodorum studiosissimum: & tamen censuit eandem esse debere in se quoque legum seueritatem, quæ in tenuissimos homines & inopes ualeret, atque in domicilio plebis multos annos mansit, dum eam pecuniam, quam ciuitatis habere putabatur, dissoluisset. Neque uerò Callistratus potens in republica, & consobrinus eius, in eius gratiam leges tulit, & Myronides Archini filius, illius qui Phylen occupauit, & post deorum immortalium opem, unus maximè omnium autor fuit, ut populus in integrum restitueretur, & alia multa præclara gessit in republica, & exercitū sæpe duxit: sed tamen hi omnes legibus acquieuerunt, & & quæstores item, sub quibus ærarium conflagrauit, & cum Palladis, tum reliquorum deorum ministri ac sacerdotes, in hoc domicilio fuerunt, donec iudicium de eis esset factum: & qui rem frumentariam mala fide administrasse putabatur, alijque multi, iudices, qui fuere omnes uiri Androtione meliores. Cum igitur his ueteres leges ratas esse oportuerit, & hi usitatis legibus poenas dare sint coacti: Androtionis & Glaucetæ & Melanopi gratia, noua lex est sancienda: propter eos in quā qui damnati sunt, & ueteribus legibus iudicati, quos habere constat pecuniam tum sacram, tum publicam: Nonne publice ridebitur nostra ciuitas, si legem tulerit, quæ sacrilegos tueatur? Ego quidem opinor. Ne sinatis igitur uos ipsos affici contumelijs, neque rempublicam: sed recordati uos Eudemum Cydatheneum, quòd legem perniciosam rogare uideret, non

Oratores illos
in uincula con
ijciendos.

Exempla seue
ritatis ueterū.

Thrasymbulus.

Archinus.

Amplificatio
temeritatis, à
Locrensiū,
ueterū legum
observantia.

Lusca lex.

Oratorum pe-
tulantia in fe-
rendis legib.

Refutatio le-
gis quam se Ti-
mocrates imi-
tatum esse pro-
fitetur.

ἡ ἀρχαία.

Interpretatio
legis.

olim, sed Euandro prætorē occidisse: & Philippum Philippi nauicularij fi-
lium, propemodum occidisse, sed quia ipse magna pecuniæ summa sibi con-
trà, litem æstimatorat, et paulo plura suffragia tulerat: ignominia notasse tamē.
Eandem iracundiam etiam contra istum nunc cōcipite, illud super hæc om-
nia cogitantes, quid nam uobis accidisset, si iste unus homo legationem uo-
bis obiisset. Nihil enim esse puto, quo abstinuisset. Videtis nimirum eius in-
genium. Nam lex quam rogare fuit ausus, mores eius ostendit. Narrabo autē
uobis, Iudices, quo pacto Locris leges ferre soleant. nihil enim uobis nocue-
rit exemplum aliquod audiuisse, tale præsertim, quo laudata respublica uitā.
Nam illi usq; adeo censent ueteribus legibus utendum, & instituta patria or-
nanda esse, non ad cuiusuis libidinem & iniuriarū impunitatem leges feren-
das: ut si quis legem nouā rogare uelit, collo in laqueum inserto id facere co-
gatur. Quæ lex si honesta & utilis uidet, autor eius uiuit, & abit: sin minus,
perijt, constricto laqueo. Proinde nouas rogare leges non audent, sed ue-
teribus religiose utuntur. ac longissimo tempore, Iudices, una lex apud eos
noua perlata esse fertur. Nam cum ibi receptum esset, si quis excussisset al-
teri oculum, ut & ipsi oculus excuteretur, nec id supplicium ulla redimi pecu-
nia posset: quidam comminatus fertur inimicus inimico unum oculum ha-
benti, se illi eum unum oculum excussurum. Eas minas luscus ille ægrè ferēs,
& sibi in cæcitate uitam morte acerbiorē fore ratus, fertur ausus esse ferre
legem: Si quis oculū lusco excusserit, illi contrā utrumq; eripiendum, ut pari
calamitate utriq; conflictentur. & hanc solam legem tulisse feruntur Locren-
ses amplius quā ducentis annis. At uestri oratores, Iudices, primū singu-
lis ferē mensibus, leges sibiipsis conducibiles ferunt. Deinde ipsi homines
plebeios in carcerem ducunt, quando cum potestate sunt: idem ius in se ua-
lere non patiuntur. Deniq; Solonis leges olim approbatas, quas maiores no-
stri sciuerūt, ipsi abrogant: suis, quæ lædendæ reipublicæ sunt, uos uti opor-
tere censent. Nisi igitur istos punieritis, primo quoq; tēpore multitudo bel-
luis istis seruire cogetur. Neq; uerò uos præterit, Iudices, si acriter animad-
uertatis, minus eos improbos futuros: sin minus, multos fore petulantes,
qui dum uestri studium & reipublice simulant, uos ludificentur. Vt autem
& de ea lege aliquid dicam, quam eum exempli uice allaturū audio, ac dictu-
rum, se illam imitatum & secutum, qua contineatur, Non uinciam ullum A-
theniensem, qui uades dederit tres eiusdem census, nisi quis ad urbem pro-
dendam, aut popularem statum abrogandum conspirauerit, aut emptor ue-
tigalium, aut sponsor, aut collector, pecuniam non numerarit. Audite me
de hac etiam. Non enim dicā ipsum Androtonem in carcerē ciues duxisse,
& uinxisse, hac lege non abrogata: sed illud edocebo uos, quamobrem hæc
lex lata sit. Est enim constituta, non in eorum gratiam de quibus iudicium
factum est, qui causam in prætorio dixerunt, sed propter eos qui nondum in
iudicium uenerunt, ne propter uincula suam causam incommodius agant,
aut prorsus imparati circumueniantur. At iste eadem hæc quæ his qui cau-
sam non dixerunt, patrocinantur, quasi ad omnes pertinerent, apud uos di-
cturus est. Sic autem ego rem explicabo, ut me uera loqui, euidenter intelli-
gatis. Nec enim si ita esset, Iudices, uobis liceret pronūciare: quid sit luendū,
aut soluen-

aut soluendum. Nam luendi uerbo etiā uincula continent. Non igitur, inquā, licuisset, uinculorū meminisse: neq; quos alicui licet deferre, aut abducere, in legibus adscriptum fuisset: Delatum uerò aut abductum uinciunto undecim uiri in catasta: si non licuisset alios, nisi qui ad prodendam urbem, aut ad popularem statum abrogandum conspirassent, aut uectigaliū redemptores qui pecuniam non numerassent, uincire. Nunc hæc certissima uobis argumenta sint, licere uincire: quia alioqui multæ prorsus irritæ forent. Deinde scriptū illud, Athenienses, ipsum per sese nō est lex, Neq; uinciam ullum Atheniensium: sed in iureiurando senatorio continet, ut ne oratores in senatu, ciuem aliquem per conspiracyonem in uincula coniiciant. Solon igitur, ut senatui uinciendi potestatem adimeret, hanc appendicem adiecit, ad senatorium, nō ad uestrum iusiurandum pertinentem. Nam summam iudiciorū uoluit esse auctoritatem: & quicq; ea decreuissent, id damnato esse perpetiendū. & ob hoc ipsum uobis Heliastarū iusiurandum recitabit. Lege tu. **IUSIURANDVM HELIASTARVM.** Pronunciabo secundū leges & decreta populi Atheniensis, & senatus quingentorū. Tyrannidem uerò, aut paucorū dominatū, mea sententia non comprobabo, neq; si quis populi Atheniensis libertatem opprēsserit, aut quicquam contra hæc dixerit, aut decreuerit, concedam. neq; nouas tabulas priuatum, neq; agrorum Atheniensium diuisionem, neq; ædium: neq; exules reuocabo, neq; capitis damnatos: neq; eos qui manēt, expellam contra leges receptas, & decreta populi Atheniensis & senatus: neque ipse ego, neq; alium sinā, neq; magistratum creabo, ut is imperet, antequam de alio gesto magistratu rationes retulerit, siue sit nouemuir, siue pontifex, siue quicumque cum nouemuiris eodem die creantur, siue præco, siue legatus, siue assessor: neq; bis eundem magistratum, eundem uirum, neq; binos magistratus eundem gerere sinā eodem anno: nec accipiā munera propter Heliæam, uel ipse ego, uel quisquam alius mihi, uel alijs me conscio, non fraude, non machinatione ulla, & natus sum annos non minus quā triginta, & audiam tum accusatorem, tum reum æquo animo ambos, & sententiam de eo feram quod est in controuersia positum. Adiuro Iouem, Neptunum, Cererem, & ipse mihi exitium imprecor & familiæ meæ, si quid horum neglexero & uiolaro. Sin bona fide præstitero, præclara mihi & bona multa eueniant. Hic uerò non inest, Iudices, neq; uinciam ullum Atheniensium. Nam iudicia sunt quæ omnes causas iudicent, & his potestas datur, & uincula, & quamuis aliam multam infligendi. Licere igitur uobis damnare uinculis, per hæc ostendo. Res autem iudicatas rescindere, & ini-
 quum & nefas esse, & status popularis euerfionem, inter omnes constare opinor. Nostra enim urbs, Iudices, legibus & decretis regitur. Si quis aut ea quæ suffragio iudicata sunt, noua lege abrogarit, qui finis reperietur? Lex ea dicenda potius erit, an legum interitus? An nō grauissimum supplicium talis legislator meretur? extremū, mea quidem opinione. Non modò, quod hanc legem tulit, sed quia uiam ostendit alijs & tollendi iudicia, & exules reuocandi, et atrocissima quæq; conficiendi. Quid enim prohibet, Iudices, si nūc iste triumphas discesserit tali lege perlata, quo minus alius exoriat, qui summum aliquod reipublicæ præfidiū noua lege demoliat? Equidem opinor nihil. Siquidem audio prius etiam sic popularem statum fuisse oppressum: cū primum ui-

Vinculorū abrogatione abrogari rem publicam.

A' consequentibus.

περιπατοῦν
 is, principiis
 obstandum.

Leges lege
 abrogatæ.

In aduocato
 Timocratis.

Ex oratione in
 Androtionem
 huc translata.

Euctemonis
 accusatio.

Conciones
 Androtionis.

latarum legum accusationes sublatae essent, & perempta iudiciorum autori-
 tas. Fortassis autem aliquis obiecerit, me, dissimili horum & illorum tempo-
 rum statu, de oppressione libertatis loqui. Atqui, Iudices, etiã talium rerum
 semina spargere in republica nemo debet, & si nunquam exoritura sint: sed
 quisquis tale quicquam uel dicere, uel agere instituerit, puniendus est. Quam
 callide autem uobis nocere decreuerit, operæ precium est audire. Nam cum
 uideret omni tempore, & procures & plebeios omnes sentire, leges causas
 esse publicæ felicitatis: secum meditatus est, qua ratione illas, animaduertente
 nemine, destrueret. Quod si fecisse deprehenderet, ne tamen iniquè aut im-
 pudenter admisisse quicquam uideretur. Id igitur facturum quod fecit, ratio
 nem inuenit eam, ut lege leges euerteret, ut eius iniuriæ beneficii, perniciēs sa-
 lutis nomen adipiscerentur. Nam & quæ rem publicam conseruant, sunt le-
 ges, & quam iste tulit, cum his nulla ex parte consentientem, lex. Nominis
 igitur humanitatem, quā uos maximè amplectimini, perspexit: idemq; quod
 in experiundo contrariam uim esset habitura, despexit. Age uerò per deos,
 est ne uel præses aliquis, uel senator, qui tale quid unquā approbarit, qua-
 lia in ista lege continentur: ego neminem esse puto. Id igitur quomodo est suf-
 furatus: Suis sceleribus legis nomen imposuit. Nec enim stolidè, aut teme-
 rè, sed sobriè & premeditati accedunt ad uos lædendos. atq; hoc ipsum agunt
 non isti solum, sed & multi magistratuum: qui mox huc progressi, isti patro-
 cinabuntur, non mediū fidius ut Timocrati gratificentur. Cur enim? sed quia
 unusquisq; legem hanc e re sua esse putabit. Quemadmodum igitur isti mu-
 tuas tradunt operas, ut uos decipiant, sic & uos ad uestri defensionem con-
 spirare debetis. Proinde cuidam interroganti, quam obrem talia scribere uo-
 luisse, & periculosam huius iudicii aleam sibi uideri commemoranti: respon-
 dit, delirare eum, qui illa diceret: se enim Androtionem defensorem habitu-
 rum, atq; per ocium tales orationes inuenisse de rebus omnibus, ut satis sci-
 rer, actionem hanc sibi minimè fraudi futuram. Itaq; miratus sum impuden-
 tiam tum istius, tum illius: istius, si aduocat illum: illius, si uocatus accesserit,
 & defendet. Nam ex eo palam apparebit, legem istam in eius commodum
 esse latam, non propter ciuium communitatem. præstiterit tamen uos de il-
 lius actis in republica quædam audisse: & ex illis ea, quorum socius iste fuit,
 propter quæ iste non minore quàm ille odio dignus est. Dicam autem nihilo
 plura quàm uos audiuitis, nisi fortè uestrum aliqui iudicis Euctemoni di-
 ctatis non interfuerūt. ac primum, id quod ei maximos animos facit, eius pe-
 cuniæ exactionem excutiamus, qua uos omnes cum isto bono uiro diuexa-
 uit. Nam accusato Euctemone, quasi is uestra tributa detineret, atq; pollici-
 tus, se id uel ostensurum, uel de suo depensurum: decreto magistratum qui
 forte obuenerat, abrogauit, per eaq; speciem ad exactionē obrepserit, istumq;
 designauit, corporis infirmitatem causatus, ut, inquit, in administratione me
 adiuret. Habitis deinde hisce de rebus concionibus, trium rerū uobis optio-
 nem dari dixit: aut sacra uasa conflanda, aut denuò tributa pendenda, aut æs
 alienū exigendum. Cum autem uobis placuisset, sicuti par erat, æs alienum
 potius exigere: spe uos subducens, & autoritate fretus, quam illorū temporum
 causa nactus erat, receptis legibus utendū sibi esse minimè censuit: aut, si quid
 in his

in his desideraretur, alias rogandas: sed apud uos decreta fecit acerba, & legibus contraria, per quæ suo quæstui consulebat, isthoc sordium conciliatore usus, & multa uobis furabat. Hoc adiutore undecimuiros & receptores, & ministros comitari se decreto iussit. deinde ijs satellitibus uestras ædes inuadebat. Et tu Timocrates solus è collegis, quorum numero decem erāt, eum affectabare. Neque uerò me quisquam putet dicere, non exigendum fuisse æs alienum. Fuit enim exigendum, sed quomodo? ut lex iubet, aliorum causa, nam hoc populare est. Neque enim tantum Athenienses, quinque talenta per istos extorta uobis profuerunt, quantum tales consuetudines in urbem introductæ nocuerunt. Nam si spectare uelitis, quam obrem aliquis in Democratia uiuere malit quàm in Oligarchia: hoc statim ante omnia in promptu erit, quod in Democratia omnia sunt mansuetoria. Istos autem multo petulantiora & crudeliora designasse, quàm in ulla uspiam oligarchia fieri soleant, præteribo. sed quando unquam in urbe nostra maior inhumanitas grassata est: nec sub triginta tyrannis, omnes uos dicturos compertum habeo. Tum enim nemo fuit, cui non conseruare uitam licuerit, si sese domi abdidisset, sed ob hoc ipsum triginta tyrannos accusamus, quod homines in foro, per iniuriam cōprehensos, uiolenter abducebant. At isti tanto illorum improbitatem interuallo superarunt, ut in Democratia rempublicam gerentes adductis undecimuiris, suas cuiq; ædes in carcerem conuerterent. Quid igitur animi habuisse censes, iudices, hominē pauperem, atq; adeo diuitem, sumptibus exhaustum, imò etiam aliqua fortasse probabili de causa præsentem pecuniam non habentem: cum non modò in forum progredi non liceret, sed nec domi se tutò manere posse cerneret: earumq; rerum autor esset Androtion, quem sua facinora & anteaactæ uitæ ratio, nec sibi factas iniurias ulcisci iudicio, nedum nomine ciuitatis tributa colligere patiebant? Atqui si quis eum interrogaret, aut te Timocrates, laudatorem istorū & administrū, corporane tributa debeant, an possessiones: possessiones dicetis, si modò fateri uera uolueritis. Nā de hisce tributa pendimus. Cur igit mortaliū omniū improbiissimi, omiſſa prædiorū & ædium publicatione, & taliū rerum inscriptione, uinciebatis, & cōtumelijs afficiebatis homines ciues, & miseros inquilinos: quibus uos libidinosius insultastis, quàm uestris mancipijs. Atqui si apud uos ipsi cōsideretis, iudices, quanti referat ingenuum esse an seruū: hoc maximum discrimen reperietis, quod serui quicquid commiserunt, corpore luere coguntur: at ingenuis hoc ultimum puniri debet. Isti uerò contrā, pœnas corporibus ciuium, quasi mancipia essent, inflixerunt. ac tam iniquè, tam impotenter uobiscum egit Androtion, ut patrem suum æris alieni causa in carcere publicè uinctum, oportere censuerit eo nec dissoluto, nec iudicio liberatum, aufugere: reliquorum ciuium, si quis sua debita numerare non posset, eum ex ædibus suis in carcerem à se ductum uinciri. Et Timocrates à nemine prorsus nostri ordinis plebeio homine cum duplum extorqueret, exactio, uades accipere uoluit, nō modò non ad nonum senatus conuentum, sed ne ad unum quidem diem: sed aut dupla pecunia annumerāda erat, aut uinciri statim oportebat, atq; undecimuiris iste iudicio non conuictū eo tēpore tradebat. Nūc uerò, ut quos damnaueritis hi liberi obambulent, legē ferre non dubitauit,

Decreta Androtionis.

προκατάληψις.

Non exactio nem, sed iniquam exactio nem reprehendi.

Democratice humanitas.

Androtion crudelior triginta tyrannis.

Possessiones tributum debent, non corpora.

Ingenui & serui discrimen.

Timocratis exactio.

Mores ciuitatis imitandi.

Androthionem et Timocratem in exactio-
ne non spectasse publicum com-
modum.

Dat veniam coru-
m, vexat cen-
suram columbas.

Puniendi im-
probi.

Irati.
Lasi.

Sacra uasa co-
missa ab Andro-
thione.

dubitauit, eamque cum suo periculo. Sed tamen & hæc & illa se uestri fecisse stu-
dio dictitabunt. Vos igitur concedetis in uestram gratiam ea esse facta, & auda-
cia atque improba istorum facinora aequis animis feretis. At qui odio uestro po-
tius quam uita digni sunt istius generis homines. Nam qui aliquid publico nomi-
ne administrat, & uestram clementiam experiri studet: eum huius ciuitatis mo-
ribus predictum esse decet. ij uero qui sunt: Imbecillum misereri, firmorum & po-
tentum petulantiam coercere: non uero crudeliter grassari in plebem miseram,
& semper adulari & colere potentiores. Id quod tu facis Timocrates, ob quæ
merita hi merito ne audita quidem excusatione tua morte potius te mulctaret,
quam in gratiam Androthionis dimitteret. Iam eos nec in exigendo ære alieno
uestrum spectasse commodum, id quoque uobis statim declarabo. Si quis enim
eos roget, utrum nocentiores rei publicæ putent, agricolas & parcos, qui pro-
pter educandam sobolem, domesticosque sumptus, & alia munera publica, tri-
buta non præstiterunt: an uero, qui pecuniam eorum, qui conferre uoluerunt,
& à socijs nostris acceptam, furantur & perdunt: non tanta futura est, quam-
uis frontem perficuerint, eorum audacia, ut dicant magis esse iniurios qui sua
retineant, quam illos qui rem publicam depeculentur. Quis fit igitur, o Timo-
crates & Androthion, cum amplius triginta sint anni, ex quo uestrum alter qui-
dem in republica gerenda uersatur, & hoc spacio temporis multi duces urbem
laeserunt, multi item oratores, qui apud hos causam dixerunt, quorum alij ob
scelera interfecti sunt, alij uoluntario exilio, stimulante scelerum conscientia,
sele imminenti exitio eripuerunt: ut neminem talem alteruter uestrum accusa-
rit, aut saltem dolere se de iniurijs ciuitati factis ostenderit. Hic quidem uos no-
stri gessisse curam apparet, cum multi exagitandi fuerunt. Horum factorum
causam requiritis, Athenienses: dicam uobis. Ex iniurijs, quibus uos quidam
afficiunt, fructum ipsi una capiunt, & de tributis suffurantur, & ob inexplabi-
lem auaritiæ bifariam fruuntur republica. Neque enim expeditius est multorum
& minutis in rebus, quam paucorum & in magnis delinquentium suscipere
inimicitias: neque popularius scilicet multitudinis, quam paucorum quorundam
peccata cernere. sed in causa hoc est quod ego dico. Vos igitur his animaduer-
sis, animoque infixis: quicumque peccarit, eum deprehensum punietis. neque quan-
tum temporis intercesserit, considerabitis, sed utrum talia fecerint. Nam si nunc
aquis feretis animis ea quæ tum ægre ferebatis: per iracundiam istos, non ob
factas uobis iniurias mulctasse uidebimini. Nam iratorum est, eum à quo mo-
lestijs affecti sint, subito impetu ulcisci: laesorum, ut quando cunque fontem na-
cti fuerint, tum eum ulciscantur. Non igitur decet, ut nunc delinicti, tum dato
iureiurando neglecto, uobis ipsis præter ius & æquum gratificati esse uideamini.
Odio prosequendi sunt, neque audienda uox est eorum qui rempub. hoc modo
gesserunt. At hercule, in his solis functionibus tales sese præbuerunt alia uero
sunt, quæ præclare administrarint: imò in alijs rebus tales in uos extiterunt, ut
ob hæc quæ audiuitis, minimo sint odio digni. Quid enim à me dici uultis: sa-
cra uasa quomodo refecerint: & ut coronas destruxerint: aut elegantem illam
phialarum confectionem? Nam uel ob hæc, si nulla re alia rem publicam læsis-
sent, ter, non semel mihi commeruisse mortem uidentur. Nam & sacrilegij,
& impietatis, & peculatus, et omnium atrocissimorum scelerum rei sunt. Multa
igitur

igitur ex his orationibus, quibus uos decepit Androtion, prætermittam. sed folia coronarum fluxa esse, & uetustate putrefacta, dixit: quasi uerò uiolacea illa essent, aut rosacea, non aurea: uobisq; persuasit, ut eas conflaretis. Eo munere sibi credito, istum omnium scelerum sociū sibi allegit. Ac postea in exigendis tributis oportere ministrum publicum adesse censuit, ad abstinentiā suam ostendendā, cum unusquisq; illorum qui tributa pependerant, sibi ipse rescriptor futurus esset. at in coronis quas cōcidebat, idem ius nō adhibuit: sed ipse orator, aurifex, quæstor, rescriptor extitit. Enimvero si postulasses, ut tibi de omnibus publicis functionibus fides haberetur, tua furacitas non perinde fuisset deprehensa. Nunc postquā in exigendis tributis, id quod æquum fuit, definiisti non habendam esse tibi fidem à ciuitate, sed ministris publicis: quando aliud quippiam agens, & res sacras commouens, quarum ple ræq; nec ætate nostra consecratae sunt: eadem cautione non adscripta, quam in tributis exigendis adhibuisti: nōne iam constat, quamobrem id feceris? ego quidem opinor. Atqui ô Athenienses, cōsiderate, quā præclaris, & ad omnem posteritatē honorificis inscriptionibus sublati, quā impias & inhumanas reposuerit. Arbitror em̄ scire uos omnes, sub coronarum modiolis scriptū fuisse, Socij populum Atheniensem fortitudinis ergo coronarunt, & iustitiæ: aut, socij præmiū hoc Mineruæ consecrarunt: aut oppidatim, hi uel illi populū coronarunt, seruati à populo: ueluti, Eubœenses seruati & in libertatem asserti coronarunt populum. Alibi alicubi adscriptū fuit: Conon de nauali prælio cōtra Lacedæmonios: Chabrias de nauali prælio ad Naxū. Nam tales fuerunt coronarū inscriptiones. Ea igit quæ nobis honori dudum fuerunt, & admirationē pepererūt, destructis coronis sunt abolita. At phialas, quas iste ganeo uobis illorū loco procurauit, inscriptū est, Androtione curante factæ sunt. & cuius corpus stupris inquinatū, ingredi templum leges uetant, eius nomen in sacris templorum uasis est inscriptū. Quid' ni uerò simile istud esset, & æquè honorificū reipublicæ? Tria igit hinc constat eos maximè nefaria perpetrasse. Nam & deam coronis spoliarūt, & urbis illam facinorum celebritatem & admirationem, quarum coronæ monimenta fuerant, aboleuerunt: & his qui coronas dedicarant, non paruam gloriam sustulerunt, quo minus acceptorum beneficorum memores ac grati uideantur. Quamuis igitur talia & tanta mala fecerint, tamē ita insignis eorum stupor est & impudentia, ut & iste propter illum se impunè speret abiturum: & ille absideat, nec intueri lucem uereatur his rebus gestis. Est autem nō ita modò impudens in pecunia rapiēda: sed etiam ita stultus, ut ignoret illud, coronas esse uirtutis signū: phialas uerò, & pocula, & eius generis alia, diuitiarū. & coronam quamuis, tametsi pusilla sit, æquè honorificā esse ut magnam: sed pocula aut acerras, aliæque generis eiusdem uasa, si permulta fuerint, quandam opulentiae gloriam possessoribus conciliare. Sin ob minuta superbieris, tantum abesse, ut propterea quicquam existimationi tuæ accedat, ut etiam ineptus esse uidearis. Iste igitur gloriae possessiones sustulit, opulentiae reposuit, minutas, & uobis indignas. Ac ne illud quidem animaduertit, populum nunquam de pecunia cumulanda uehementer laborasse: de acquirenda uerò gloria sic, ut de nulla re alia. Id quod ex eo cernitur, quod cum ali-

Furti suspicio.

Inscriptiones coronarum.

Inscriptiones phialarum.

Coronarū & phialarum comparatio.

Athenienses gloriae quam pecuniae studiosiores.

Fff quando

quando maximam inter omnes Græcos pecuniam haberet, eam omnem honoris augendi studio insumpsit, ac gloriæ causa tributa conferre de suo uoluit, neque ullum periculum unquam detrectauit: unde possessiones immortales sibi comparauit, partim rerum gestarum memoriam, partim donariorum, quæ propter illas dedicata sunt, præstantiam, propylæa hæc, ædem Mineruæ, naualia, porticus: non urceolos duos, aut aureos caliculos quatuor aut tres, libræ pondere singulos, quos cum tibi uisum fuerit, denuò conflâdos esse decernes. Nec enim decimas à ciuibus exigendo, neque ea quæ hostes eis imprecari essent facitendo, aut dupla tributa extorquendo, hæc consecrarunt, neque tui similibus consiliarijs utendo rempublicam gesserunt: sed hostibus superandis, & ijs rebus gerendis, quibus nec optari meliora possint: atque inter ciues concordia conciliata, immortalem sui memoriam reliquerunt. Eos uerò qui ita uixerant, ut tu hæc studio tibi habuisti, foro prohibuerunt. At uos, Athenienses, in eam adducti estis & facilitatem & ignauiam, ut exempla talia cum habeatis, ea tamen non imitemini, sed Androtion uobis est sacrorum uasorum rector. Androtion, o dij immortales: & hanc ulla impietate alia minorem ducitis? Ego enim arbitror, eum qui sacras ædes ingrediatur, & malluua, & canistros attingat, & curæ diuinarum rerum præficiatur: non modò ad certum aliquot dierum tempus castum esse debere, sed oportere per omne spacium ætatis ab istiusmodi studiis fuisse purum, in quibus ætatem iste consumpsit. Ac de his quidem per otium. Cum uerò de his quæ pro defensione Timocratis iste allaturus est, plura etiam dicenda haberem præter hæc, desinam. Etsi autem inutilem uobis hæc esse legem, & contra omnes leges inculcatam, & ab omni parte iniquam, eum negare non posse compertum habeo: dicere tamen audio, pecuniam illam soluisset Androtionem, Glaucetem, & Melanopum. Proinde omnium iniquissimè secum actum iri, si nihilominus ipse damnetur, cum illi fecerint quicquid æquum est, pro quibus eum tulisse legem hanc criminemur. Mihi uerò nullo modo concedendum ei uidetur hoc effugium. Nam si fateris te pro istis tulisse legem, quos officio functos esse dicis: eo nomine te damnari aperte oportet, quòd receptæ leges, secundum quas hi se pronunciâtos iurauerunt, omnino interdiciunt, ne qua lex nisi quæ ex æquo ad omnes ciues pertineat, feratur. Sin te bonum publicum spectasse rogatione tua dices, noli solutionis istorum meminisse, quæ ab ista lege prorsus aliena est. Sed legem ipsam è republica esse, rectèque esse latam, id doceto. Nam hoc illud est, cuius gratia & tu te tulisse dicas, & ego qui contrarium de ea sentiam, accusarim, & hisce sententia ferenda sit. Quanquam autem id quoque ostendere possem, quiduis eos fecisse potius, quàm æs alienum, ita ut leges iubet, dissoluisset: quia tamen uos ea de re iudicaturi non estis, quorsum attinet me uobis eo commemorando nunc obturbare? Arbitror præterea fore, ut nec his sermonibus abstineat: cum ipse scripserit, ne quis Atheniensis uinciatur, iniquè secum actum iri, si mali quippiam ipse patiatur: & ut leges quàm lenissimæ sint & moderatissimæ, è re tenuissimorum esse in primis. Operæ precium fuerit igitur, uos omnes, ut ne fugo isto uerborum decipiâmini, prius aliquid audiuisse. Nam si dixerit, ut ne quis Atheniensium uinciatur, ne uos prætereant, eum mentiri. Neque enim hoc rogauit, sed illud, ut exigendæ multæ autoritas uobis adimeretur, utque suffragium, cum iurare-

Atheniensium
focordia.

Puritâs sacer-
dotum.

Confutatio,
I. De soluta
pecunia.

δίκημορ.

II De huma-
nitate legis.

reiuurando, disceptatione & iudicio latum, irritum efficeret. Neque ea uerba è lege feligat, quæ sunt humanissima auditu: sed totam legem ordine ostendat, & quæ eam consecutura sunt, cõsiderari patiatur. Rem enim ita se habere, ut ego dico, nõ ut iste, reperietis. Quod igitur ad legum lenitatem & moderationem, quæ plebi sit conducibilis, attinet, hæc cogitanda sunt. Duo habentur, Athenienses, genera rerum, propter quas in singulis urbibus legum adminicula requiruntur. Alterum, quo de consuetudine uitæ, de contractibus, de priuatis negocijs, atque adeò de confociatione & communitate inter nos ipsos, quid sitagendum, constituimus. Alterum, quo pacto unusquisque nostrum paratus & affectus esse debeat erga rempublicam, si eam administrare instituerit, seque curam suscepisse ciuitatis profiteatur. Illas igitur priuatorum contractuum leges, è re plebis est esse lenes & humanas. Contrà, quæcunque in magistratus latæ sunt, eas esse firmissimas, & seueras uobis expedit. Sic enim reipublicæ gubernatores uos minimè iniurijs afficient. Proinde cum istam causam adducet, sic ei occurrite: leges cum humanas reddere, non has quæ uobis defendendæ sint, sed illas, quæ terrorem magistratibus incutiant. Multa dicenda restarent, si quis ostendere uellet omnia, quæ istæ imposturæ, fuciisque faciendi causa, in medium allaturus est: sed maxima ego parte omissa, summam eorum quæ tenenda uobis sunt, recensebo. Considerate in uerbis eius omnibus quæcunque dixerit, nunquid afferre tale queat, quo doceat fas esse, ut legislator de præteritis eadem & iam antea absolutis fieri iubeat, atque de instantibus & futuris. Nam cum omnia in lege perscripta, turpia sint & iniqua: hoc omnium iniquissimum, & legibus inimicissimum, inseruit. Quod si neque iste, neque quisquam alius ostendere poterit: sciendum erit, minimèque dubitandum, uos decipi: atque cum animis uestris cogitandum, quamobrem isti tandem in hunc modum ferre legem in mentem uenerit? Non gratis nimirum, Timocrates, legem istam tulisti: non sanè gratis, neque parua utique mercede conductus. Neque enim ullam causam aliam ostendere queas, quæ te ad legem istam rogandam impulerit, nisi tuam dijs inuisam & flagitiosam avaritiam. Neque enim familiaris, neque cognatus, neque necessarius istorum quisquam tibi fuit. Neque illud dicere queas, te calamitosorum hominum uicem misertum, propterea illorum suscepisse defensionem. Neque enim quod isti tribus damnati iudicijs, uix tandem coacti debitam reipublicæ pecuniã soluerunt: id indigna pati uisum tibi est. Nam id quidem est indigna facere, ac tale, quod ira cundiam potius moueat, quam ad misericordiam adhortetur. Neque uerò tanta est tua præter cæteros humanitas & clementia, ut te unum omnium, calamitosorum potissimum, miserescat. Nõ enim eiusdem est ingenij misericordia moueri Androtionis, & Glaucetæ, & Melanopi, si furto ablata restituere cogant: cū uerò horum, aliorumque ciuium tanta esset multitudo, quorum ædes expugnabas tu, adductis undecimuiris & receptoribus atque licitoribus, neminis unquam esse misertum: sed & ianuas cõuellisse, et cubilia surripuisse, & si qua ministrâ haberet, eã pignerasse. Quæ tu per annũ continuũ factitare cum Androtione haud destitisti. Multo enim pfectò grauius ea uos, Iudices, ferebatis: & tu multo æquius misertus esses eorum, execrande, qui propter uos oratores deglubunt perpetuis exactionibus. neque id satis est, nisi etiã duplũ ab eis exigat, idque per te, & per Androtionẽ, qui nihil

Leges publicæ
seueræ, priuata
lenes esse
debent.

Generalis resutatio.

Mercenarius
legislator.

Inclementia
Timocratis.

* πολλὰ γὰρ
δύπτερον
λίωτόρον
πείθεσθαι
μᾶλλον

unquā in ærariū de uestris opibus intulistis. Tanta uerò est istius hominis ar-
 rogantia, ut se horum facinorū poenas non esse daturū putet: solus quidem,
 cum eius collegæ sint decem, cum Androtione communiter inscribere rati-
 onem non dubitauit. Gratis enim uestra cum nullo suo fructu, Timocrates
 odia quærit, & leges infert omnibus contrarias, postremò etiam suæ priori
 legi aduersantes, quam equidem nec uos latere puto. Quod uerò mihi maxi-
 ma uidetur iracundia dignum, id dicam, & nō dissimulabo: quòd, Athenien-
 ses, cum argenti causa ista suscipiat, cumq; sibi reuera imperarit mercenarias
 locare operas: non in ea, quibus auditis ueniam ei det aliquis, impendit. Cu-
 iusmodi ea sunt: Pater istius, Iudices, ærarius est (neq; id exprobrandi causa
 dico, sed necessitate coactus) quem bonus iste uir negligit. At si is ad quem
 illius ignominia reditura est hæreditas, si quid patri acciderit, tamen soluen-
 dam esse mulctam nō censet: sed illius temporis quod pater uixerit, usuram
 esse lucrifaciendam: qua tandem abstinere corruptela posse uideatur. Patris
 quidem te nec miserescit, nec iniquè cum eo agi putas: si, te accipiente & col-
 locupletato è tributis quæ exegisti, è decretis quæ scribis, è legibus quas ro-
 gas: ipse iure ciuitatis spoliatur parua pecunia causa, & tamen aliorum quo-
 rundam uicem dolere te ais. At sororis mediusfidius præclare curam gessit:
 Imò, si nihil aliud deliquisset, uel ob id solum dignus esset exitio. Eam enim
 uendidit, non elocauit. Vestrorum enim hostium uni, Corcyraeo cuidam,
 urbis imperium nunc cum alijs obtinenti, qui apud istum diuertit, quoties
 apud uos legatione fungitur, eamq; accipere uoluit (quo pacto autem præ-
 termittam?) argēto accepto tradidit. Proinde puella Corcyre nunc est. Eum
 igitur, qui sororem peregrè abducendam elocasse sese dicit, reipsa uendidit:
 cuiq; parentis senectutem ita fouet, ac assentatur alijs, atq; mercede & leges
 & decreta facit, & rempublicam administrat: eum uos nacti non perimetis?
 Apparebit certè, Athenienses, iudicijs & negocijs uos delectari: non uelle
 hominibus improbis liberari. Neq; uerò mihi dubium est, quin interrogati,
 puniendos esse omnes improbos, fateamini: sed istum tali lege in plebis per-
 niciem inculcata, grauissimū suppliciū mereri, ego docere conabor. Furum
 enim & grassatorum, & aliorū facinorosorū, primū illi nimirū duntaxat,
 quisq; uocet, in quem fortè inciderit, neq; illorum quisquā omnes uel furto,
 uel rapina spoliare possit: deinde suam duntaxat existimationem & uitam de-
 decore commaculat. Si quis uerò legem rogat, qua perlata, quibusuis legē-
 di uos omnis licentia & impunitas proponitur: is uniuersæ reipublicæ uim
 & iniuriam facit. Flagitiosa enim lex, urbis eius in quam recipitur, est publi-
 ca ignominia & dedecus, nocetq; omnibus his qui ea utuntur. Eum igitur,
 qui & nocere uestris commodis, & uos infamia complere conatur, eum in-
 quam uos nacti non punietis? Quid dicetis autem? Intelligetur autem rectis-
 simè, quantas res ista lege scribenda, quibus insidijs sit complexus, easq; rece-
 pto statui ciuitatis quàm contrarias, si hoc consideretur: omnes qui liberta-
 tem populi sunt oppressuri, cum nouas res moliuntur, hoc facere: * primū
 omnium ueteres leges aliqua lege destruunt, ut ne legibus poenas dare suo-
 rum scelerum sit necesse. Nōne igitur, triplici, non una morte, si fieri posset,
 mulctandus esset: qui cum sit unus, & uos utiq; non sit oppressurus, sed con-
 trà ipse

ἐργασίας.

Infectatio pri-
uata uitæ Ti-
mocratis.Impius in pa-
trem.

Soror uēdita.

Puniendū esse
Timocratem.Exaggeratio
per collatio-
nem.Euersio legum
tyrannidis
principium.* πρῶτον ἅ-
πασαν ἐλευ-
σαν τὴν νό-
μον, πρότε-
ρον νόμον δι-
ἐμαρτίαν τι-
νὰ τῶν ἡν ὁ
πῶντες πῶν
δίναν.

trā ipse potius apud uos (modò, ut æquum est, officium facere uelitis) perituru
 rus, tamen id facinus imitatus est: & lege sua eos soluere uoluit, quos iudicia
 uinxerunt: cū impudenter scripserit, si quis uinculis sit damnatus, aut in
 posterum damnandus, ut is dimittatur. Atqui si clamorem subito circa præ
 torium sublatum audiretis, atq; aliquis diceret, reclusum esse carcerem, uin
 ctosq; aufugere: nemo ita neq; iuuenis, neq; senex, neq; socors est, qui nō pro
 uiribus opitularet. Sin quis progressus diceret, istū esse, qui eos dimisisset, sta
 tim abreptus indicta causa haud dubiè occideret. Nunc, Atheniēses, habetis
 istum, qui hoc non clanculum fecit: sed per fucum uobis & imposturam, le
 gem apertè obtrusit, quæ non modò aperit, sed etiam euertit carcerem, & iu
 dicia etiam insuper est complexa. Quis enim uel horum, uel illius erit usus, si
 damnati uinculis, soluētur: & si quem deinceps damnaueritis, nihil ea re pro
 ficietis: Illud igitur uobis etiam est considerandum, multos Græcorum sæpe
 decreuisse, uestris utendum esse legibus: id quod uobis laudi haud iniuria
 ducitis. Nam uerū illud mihi uidetur, quod quendā apud uos dixisse serunt,
 omnes cordatos in ea esse sentētia, ut leges nihil aliud esse putent q̃ mores ci
 uitatis. Danda igit est opera, ut quā optimæ esse uideantur: & pœnas dent
 quicunq; illas labefactant, & peruertūt. Quod si negligetis, tum laus hæc ue
 stra diminuet, tum urbi existimatio nō bona cōciliabit. Cum uerò Solonem
 & Draconē iure laudetis, quanq̃ neutrius publicū aliquod beneficiū aliud
 extet, nisi quod conducibiles & præclaras leges tulerūt: æquū profectò est, ut
 qui leges ferunt illorum legibus contrarias, illis irascamini, & pœnas irroge
 tis. Scio autem Timocratem legem istam tulisse, non minimam partem sui
 ipsius causa. Multa enim in gerēda republica se carcere digna admittere, ipse
 censuit. Illud etiam uobis recitabo, quod Solonem aliquando dixisse serunt
 apud iudices, in eo accusando qui legem perniciosam rogarat, in hanc senten
 tiam: Receptum esse in uniuersum apud omnes ciuitates, qui monetā adulte
 rarit, morte mulctandum. Deinde interrogasse iudices, num eis ea lex iusta
 & laudabilis uideretur, qui cum uideri sibi respondissent, subiecisse: putare
 sese, argenti monetam priuatorum contractuum causa repertam inter ci
 ues, sed leges monetam esse reipublicæ. Iudices igitur oportere, multo magis
 si quis eam quæ ciuitatis moneta sit, corrūpat, odisse & punire, quā si quis
 eam quæ sit hominum priuatorum. Atq; ut intelligerent, haud dubiè maius
 esse delictum corrumpere leges, quā adulterare monetam, addidisse: mul
 tas ciuitates haud dissimulanter argento, quod sit ære & plumbo contempe
 ratū, utentes, tamen esse incolumes, nec ullum ex ea re capere detrimentum:
 at si qui perinde legibus adulterinis usi, receptas corrumpi siuerint, eorum
 nullos unquam non interneccione perisse. Huic igitur crimini etiam Timo
 crates nunc est obnoxius, & eam iure à uobis æstimationem nunc auferet,
 quam commeruit. Ac uerò irascendum est omnibus, qui leges turpes & im
 probas ferunt: tum uerò his imprimis, qui eas leges corrumpunt, à quibus
 uel magnitudo urbis, uel humilitas pendet. Hæ uerò quæ sunt: Tum quæ in
 iurios puniunt, tum quæ bonis & iustis honorem habent. Nam si omnes de
 republica bene mereri studeant, honoribus & præmijs, quæ propterea dan
 tur, incitati: & omnes maleficijs & iniurijs abstineant, detrimenta & suppli
 cia sce

A' simili uerū
 ἐπὶ δὲ τῷ.

Legum Athe
 niensium digni
 tas.

οἱ νόμοι οἱ
 τοὶ πάλαι
 οἱ εἶσι.

Timocratem
 impunitati suæ
 consuluisse.
 Solonis dictū
 de lege perni
 ciosa.

Lex moneta
 ciuitatis.

Timocratem
 puniendum.

Leges præmio
 rum, supplicio
 rum.

Leges uincula
 reipublicæ.

Seueritate re-
inetur auto-
ritas.

leribus constituta metuentes: quid prohibebit rempub. nostram esse amplissi-
mam & florentissimā: Nonne tot triremes, quot nulla alia Græca ciuitas possi-
det: non legiones: non equites: non reditus: non loca: non portus: Hæc uerò
omnia quæ res tuetur & continet: LEGES. Nam cum ciuitas legum præsi-
dijs administrat, hæc utilia sunt reipublicæ. Sin contrà fiat in republica, si bo-
nis uiris nulla uirtutis præmia sperare liceat, si facinorosorum tanta sit impuni-
tas, quantam eis lege sua Timocrates proposuit: quanta quæso uos perturba-
tio secutura est: Satis enim scitis harum quas modò recensui copiarū, ne si du-
plicentur quidem, ullam fore utilitatem. Quum autem iste lege sua uobis no-
cere conetur, qua sit, ut hi quibus in animo est malefacere, impuniti maneant:
propter hæc omnia quæ diximus, irascendum ei est, & supplicium infligen-
dum, ut eius exemplo alij sint ad iniuriā tardiores. Nam talibus leni animo par-
cere, aut, etsi damnetis, exiguā tamen eis multam irrogare: nō aliud est, quàm
consuefacere atq; instituire q̃ plurimos, ne uos iniurijs afficere uereantur.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS
contra Aristogitonem.

* εἰς τὸ ἱερὸν
κυννυγέοιον.

* ὅτι ἀγνοῶ
ἀποδόμους.
Dubito dele-
ctione. senten-
tia postulare
uidetur: cum
causam in iu-
diciū de-
duxisset.

Controuer-
sia de autore
harū oratio-
num.

Pythangelus & Scaphon, conspicati Hieroclem ferentem sacras uestes, quibus etiam aurea scriptura ine-
rat, eorum qui dedicarant, nomina significans: ad senatum abducunt, ut sacrilegū. Qui cum eum postri-
diē in concionē duxisset: ille se à sacrificula missum eas accepisse dicit uestes, ut ferret ad * sacrā uenationem.
Tum Aristogiton decretum facit, primum sine senatus autoritate: deinde atrocissimum, iubens, si fateretur se ue-
stes extulisse, eum interfici statim: sin negaret, iudiciū de eo fieri. Eius decreti ea uis erat, si fateretur uerum,
ut mox occideretur: sin iret inficias, ut paulo post idem pateretur. Id decretum ut contra leges factum, cum ac-
cusasset Phanostratus Hieroclis rei pater, socio Demosthene, condemnat, ut contra leges factum: iudices litem
æstimant Aristogitoni quinq; talentis. Hoc primum æs alienum contrahit Aristogiton. Deinde cum Hegemo-
nem accusasset, & * causam uendidisset: quinta suffragiorum parte non accepta, mille drachmis est multatus.
Cum autem multam intra præfinitum tempus non soluisset, ex lege duplicata sunt multæ, & decem talenta
facta, & bis mille drachmæ. Pro hac pecunia suum quoddam prædium reipublicæ transcribit, idq; prædium
Eunomus emit, frater eius: spacio reddēdi æris alieni postulato, ut decē annis uniuersum dissolueret, quotannis
conuenienti parte numerata. Ac duos quidē terminos præstiti, talenta duo, et drachmas 400. Reliqua debetur
talenta octo, mille drachmæ et sexcentæ. Cum igitur Aristogiton dicendi habere sibi potestātē uideretur, &
non iam ærarius esse debitore pro se cōstituto reipublicæ: & accusabat multos, & concionabatur, legibus eum
qui ærario deberet, antequā soluisset, ignominiosum facientibus. Quapropter eum Lycurgus reum fecit, ut qui
conciones haberet, cum id ei facere non liceret. Quia uerò nondum ex arce deletus erat Aristogiton, sed mul-
ta etiamnum inscripta, et tamen emptor prædij, debitor cōstitutus fuerat: oritur quæstio, utrum emptor præ-
dij duntaxat debeat, an uerò is etiam, qui primus æs alienum conflat, eo usq; dum solutum id fuerit. Atq; hæc
de duplici debito controuersia est. Aiunt autem accusatores, eum & tertiam debere multam ærario: id quod
Aristogiton non concedit, seq; per iniuriam inscriptum esse asserit, propterea q; diem Aristoni dixisse inscripto-
ri. Demosthenes autem & Lycurgus, iusta ne an iniusta fuerit inscriptio, in medio relinquunt: sed aiunt, si
Aristogiton Aristonem uicerit, tum Aristogitone expuncto, illum ex lege inscriptum iri: priusquam autem de
re iudiciū fiat, non decere eum in publico uerba facere, qui iure fortasse sit inscriptus, & falsò accuset Aristo-
nem. & hæc sunt quæstiones argumenti, de quibus confligit Lycurgus, cum priores in dicendo partes obtine-
ret. Demosthenes autem breuiter eas omnino attigit, ut antè occupatas: sed tota eius oratio uitæ Aristogitonis
accusationem continet. Dionysius Halycarnassæus non recipit has orationes pro Demosthenicis, coniectura
ex genere dicendi capta. alij dicunt de industria oratorem tali forma esse usum, emulatione Lycurgi gloria flo-
rentis apud Athenienses: alij, cum ratione ætatis primas in dicendo partes obtinuisset Lycurgus, & omnibus
ipse argumentis fuisset abusus, Demosthenem deinceps necesse habuisse causam agere artificiosius, & circum-
ductionibus includere: alij, priorem ut Demosthenicam admittunt, posteriorem nequaquam, quod nihil ha-
beat hoc oratore dignum.

DEMOSTHE-